

I.E.S. A XUNQUEIRA I

PONTEVEDRA

DEPARTAMENTO DE MÚSICA

PROXECTO CURRICULAR

CURSO 2012-2013

E.S.O.

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A música é unha das principais manifestacións culturais habidas a longo dos tempos, a través da cal homes e mulleres expresaron o seu mundo interior, as súas inquedanzas, pensamentos e emocións, dun xeito artístico e excepcional. Así mesmo, é unha arte viva e experiencial, que lle permite a todo o alumnado experimentar coas súas posibilidades instrumentais, vocais e de movemento, a través do coñecemento dos procedementos compositivos constitutivos desta arte. A posibilidade de gravar o son fixo que se modificasen sensiblemente as relacións entre creadores, intérpretes e público; en efecto, os medios de comunicación contribúen á difusión masiva desta arte, ao mesmo tempo que as tecnoloxías da comunicación permiten ampliar considerablemente os referentes musicais da sociedade grazas ás súas achegas a toda a produción musicográfica mundial.

Neste senso, a música faise presente en todas as opcións de lecer da mocidade: os concertos en vivo, os CD, reprodutores de música en formato dixital, a televisión, os videoxogos, o cine, a publicidade, a internet, etc.

A materia de música na educación secundaria obrigatoria ten como obxecto guiar e afianzar os coñecementos musicais e a actitude ante a música que o alumnado alcanzou na educación primaria, situándoos nun marco de competencias que lle posibilite gozar da creación e da escoita musical; así mesmo, ten o obxectivo de establecer puntos de contacto entre a música de carácter masivo e a gran tradición musical, xa que é un medio habitual de diversión e entretemento entre os mozos e mozas; por isto, cómpre afondar nesta etapa nas raíces culturais da música galega e a europea, recoñecendoa como parte fundamental do noso patrimonio cultural, xa que, soamente a través do coñecemento profundo da nosa realidade cultural será posible desenvolver un achegamento ás culturas musicais doutros pobos.

Por estes motivos, a educación neste ámbito na etapa secundaria obrigatoria quere ser unha canle que permita por en funcionamento a iniciativa, a sensibilidade e a creatividade do alumnado, estimular a creación dunha conciencia artística propia, ao mesmo tempo que desenvolver actitudes de valoración da liberdade de expresión, ao achegarse ás expresións musicais doutros pobos, o que contribúe ao fomento da sensibilidade e á ampliación do propio horizonte estético. A vía de consecución destes obxectivos é a través da audición, da interpretación e da creación propia e allea.

Alcanzar estes obxectivos exige do noso alumnado o afianzamento da súa iniciativa propia e do sentido crítico sobre as manifestacións musicais que a sociedade da comunicación pon ao seu alcance. Tomar conciencia do gusto estético propio exige así mesmo, o desenvolvemento de valores persoais como os da dignidade, a liberdade, a autoestima e a seguridade nun mesmo, entre outros valores, especialmente no desenvolvemento artístico da práctica musical e do movemento en grupo, que require respecto e coordinación cos demais.

Cómpre ter en conta que o alumnado que inicia esta etapa vén de coñecer na educación primaria os fundamentos musicais máis xerais, polo que na nova etapa da súa formación está en condicións de afondar neles a través dunha metodoloxía analítica e propedéutica, que incida nos aspectos vertebradores da materia na educación secundaria obrigatoria.

PROCEDIMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL NA ESO

Haberá unha proba de **avaliación inicial**. Os profesores elaborarán unhas fichas a través das que coñecerán o nivel dos alumnos, no primeiro mes de clase, en aspectos como: lectura, comprensión, capacidade de síntese, ortografía, presentación dos escritos, conceptos, procedementos, grado de aprehensión das competencias básicas, actitudes, capacidade de abstracción, coidado do material (verase se o alumno o leva a clase, se o cuida, etc.).

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, producións orais, etc.

Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc.

Traballo diario en clase e participación.

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

CURSO SEGUNDO E.SO.

1. OBXECTIVOS

- a. Expresa-las propias ideas e sentimentos mediante o uso da voz, dos instrumentos e do movemento, en situacións de interpretación e improvisación, co fin de enriquece-las súas posibilidades de comunicación, respectando outras formas diferentes de expresión.
- b. Gozar da audición de obras musicais como fonte de pracer persoal
- c. Analizar obras musicais, básicas e significativas, como exemplo da creación artística e do patrimonio cultural propio e alleo, co fin de apreciarlas e relacionalas cos seus gustos e valoracións.
- d. Utilizar de forma autónoma diferentes fontes de información para o coñecemento e goce da música, e aplica-la terminoloxía apropiada ó se referir ó feito musical
- e. Participar en actividades musicais dentro e fora da aula con actitude aberta, interesada e respectuosa, tomando conciencia, como membro dun grupo, do enriquecemento que se produce coa propia participación e coas aportacións dos demais
- f. Aprender a elaborar xuízos e criterios persoais utilizando un vocabulario axeitado mediante unha análise dos diferentes usos sociais da música, o aplicalos a situacións cotiás
- g. Valora-la importancia do silencio como condición previa e indispensable para a expresión musical, tomando conciencia da agresión que supón o uso indiscriminado do son
- h. Utilizar e gozar do movemento e a danza como medio de representación de imaxes e sensacións, e apreciarlas como forma de comunicación

individual e colectiva, valorando a súa contribución o bienestar persoal e o coñecemento de si mesmo

2. CONTIDOS CONCEPTUAIS

Bloque 1. A escoita

- a. O son e o silencio. Os parámetros do son. O silencio e o ruído.
- b. A textura musical: monodía, polifonía, homofonía e melodía acompañada. Os procedementos compositivos. A repetición, a imitación, a variación, o desenvolvemento.
- c. Elementos dunha obra musical: melodía, armonía, ritmo, timbre.
- d. A linguaxe da música: as notas, a escala, as figuras, os silencios, o pulso, o acento, o compás; división e subdivisión dos compases; as alteracións, os signos de prolongación, o puntiño; a intensidade; a función das claves; o compás de tres por oito, dous por catro, tres por catro, catro por catro e seis por oito; as alteración do ritmo; os intervalos; os graos das escalas, os acordes, consonancia, disonancia e cadencia.
- e. A voz humana: o aparato fonador; as calidades da voz, as técnicas do canto; a clasificación das voces, as agrupacións vocais.

Bloque 2. Interpretación

- a. Práctica de pezas musicais coa frauta doce e os instrumentos de láminas, aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras de dificultade progresiva entre do y re', nos compases de dous por catro, tres por catro, catro por catro, tres por oito e seis por oito.
- b. Interpretación vocal de pezas sinxelas a unha e varias voces.
- c. Grabación das pezas interpretadas e emprego das novas tecnoloxías cara ó acompañamento e interpretación (karokes, playback, band in a box...)
- d. Interpretación individual e no grupo das pezas aprendidas.
- e. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

Bloque 3. Creación

- a. A improvisación e a elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos empregando formas sinxelas como a variación, a repetición...
- b. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das diferentes actividades que se realizan na aula.
- c. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.

- d. Utilización das novas tecnoloxías nos procedementos de creación e improvisación (encore, band in a box...)
- e. Creación de piezas sinxelas a partir de grafías musicais no convencionais
- f. Creación e interpretación de ritmos utilizando diferentes combinacións de dinámicas, figuracións e tipos de compás

Bloque 4. Contextos musicais.

- a. Os instrumentos da orquestra: corda, vento e percusión. Historia da orquestra, a súa evolución, os directores, as agrupacións instrumentais.
- b. A melodía, a canción, o canon, a forma rondó, a forma sonata.
- c. investigación sobre os instrumentos da orquestra e os instrumentos populares
- d. localización no espazo-tempo as diferentes músicas propostas nas audicións.
- e. A música popular urbana, coñecemento e análise do Jazz, rock and roll, pop, pop e rock en España, hip-hop, rap, funk.
- f. A música e as artes escénicas: o ballet clásico, a danza social, a música e o teatro, a ópera, a zarzuela, o teatro musical, a música e o cine.
- g. O folclore musical español: os seus instrumentos, as cancións, danzas e bailes, o folclore na música actual. O flamenco
- h. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre intérpretes, directores, luthiers e compositores musicais
- i. Coñecemento e análise da música tradicional africana.
- j. Coñecemento e análise da música New Age
- k. El consumo de música y la piratería

3. CONTIDOS PROCEDIMENTAIS

- a. Lectura e interpretación de pezas vocais ao unísono e canon
- b. Aprendizaxe, memorización e interpretación de cancións populares de diversos países
- c. Interpretación instrumental individual e no grupo: percusión e frauta doce, para acompañalo canto, adquirir un repertorio e crear ostinatos.
- d. Improvisación rítmica e melódica, vocal o instrumental, libre o dirixida.
- e. Análise musical de danzas e melodías populares e de grandes compositores
- f. Audición activa de obras de diferentes xéneros, formas, estilos e épocas apoiándose nos musicogramas e partituras, discriminando voces, instrumentos, estilos e formas.
- g. Composición de pezas propias
- h. Investigación da obra musical: autor, época, estilo, estética
- i. Utilización de diversos soportes audiovisuais
- j. Dictados rítmicos e melódicos
- k. Realización de exercicios de respiración, emisión, impostación, control postural e relaxación
- l. Gravación e comentario das actividades vocais e instrumentais da aula
- m. Construción de instrumentos individualmente ou grupalmente

4. CONTIDOS ACTITUDINAIS

- a. Valoración e coidado da voz falada e cantada e do propio corpo como instrumentos de comunicación e de expresión persoal
- b. Aprecio e respecto polas obras e a interpretación e improvisación dos compañeiros

- c. Interese por coñecer as obras musicais de distintas épocas, estilos, autores e procedencias e afondar nelas
- d. Densenvolvemento da escoita activa e da memoria auditiva partindo do silencio e da concentración
- e. Gusto po lo traballo ben feito, valoración da constancia e da interpretación precisa e de calidade
- f. Participación activa no traballo de grupo
- g. Valoración das normas que rixen a interpretación en grupo e a concertación musical.

5. SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A carga horaria prevista para os diferentes bloques neste curso será:

- linguaxe musical, expresión vocal y canto, expresión instrumental: 70%

- A música no tempo e movemento e danza: 30%

Setembro-Outubro: 13 sesións. Cinco sesións sobre contidos teóricos, 7 sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

O son e o silencio. Os parámetros do son. O silencio e o ruído. A linguaxe da música: as notas, a escala, as figuras, os silencios, o pulso, o acento, o compás; división e subdivisión dos compases; as alteracións, os signos de prolongación, o puntiño; a intensidade; a función das claves; o compás de tres por oito, dous por catro, tres por catro, catro por catro e seis por oito; as alteración do ritmo; os intervalos; os graos das escalas, os acordes, consonancia, disonancia e cadencia. Práctica de pezas musicais coa frauta doce e os instrumentos de láminas, aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras de dificultade progresiva entre do y re', nos compases de dous por catro ,tres por catro, catro por catro, tres por oito e seis por oito. Interpretación vocal de pezas sinxelas a unha e varias voces.

Novembro: 8 sesións. Tres sesións sobre contidos teóricos, 4 sesión de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

A textura musical: monodía, polifonía, homofonía e melodía acompañada. Os procedementos compositivos. A repetición, a imitación, a variación, o desenvolvemento. Elementos dunha obral musical: melodía, armonía, ritmo, timbre. A voz humana: o aparato fonador; as calidades da voz, as técnicas do canto; a clasificación das voces, as agrupacións vocais.

Decembro: 6 sesións. Dúas sesións sobre contidos teóricos, dúas sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación, unha sesión de concerto.

Interpretación individual e no grupo das pezas aprendidas. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. Interpretación individual e no grupo das pezas aprendidas. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

Xaneiro: 7 sesións. Dúas sesións sobre contidos teóricos, catro sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

Creación e interpretación de ritmos utilizando diferentes combinacións de dinámicas, figuracións e tipos de compás. Utilización das novas tecnoloxías nos procedementos de creación e improvisación (encore, band in a box...). Creación de pezas sinxelas a partir de grafías musicais non convencionais.

Febreiro: 7 sesións. Dos sesións sobre contidos teóricos, catro sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación

A música popular urbana, coñecemento e análise do Jazz, rock and roll, pop, pop e rock en España, hip-hop, rap, funk. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre intérpretes, directores, luthiers e compositores musicais. Composición

individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das diferentes actividades que se realizan na aula.

Marzo: 6 sesións. Dos sesións sobre contidos teóricos, Tres sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

A improvisación e a elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos empregando formas sinxelas como a variación, a repetición... Os instrumentos da orquestra: corda, vento e percusión. Historia da orquestra, a súa evolución, os directores, as agrupacións instrumentais.

Abril: 8 sesións. . Tres sesións sobre contidos teóricos, Catro sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

A melodía, a canción, o canon, a forma rondó, a forma sonata. Investigación sobre os instrumentos da orquestra e os instrumentos populares. Localización no espazo-tempo as diferentes músicas propostas nas audicións. Grabación das pezas interpretadas e emprego das novas tecnoloxías cara ó acompañamento e interpretación (karaoke, playback, band in a box...)

Maio: 8 sesións. Tres sesións sobre contidos teóricos, catro sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

Grabación das pezas interpretadas e emprego das novas tecnoloxías cara ó acompañamento e interpretación (karaoke, playback, band in a box...). Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais. A música e as artes escénicas: o ballet clásico, a danza social, a música e o teatro, a ópera, a zarzuela, o teatro musical, a música e o cine.

Xuño: 6 sesións. Dúas sesións sobre contidos teóricos, tres sesións de práctica e análise musical, unha sesión de avaliación.

O folklore musical español: os seus instrumentos, as cancións, danzas e bailes, o folklore na música actual. O flamenco Coñecemento e análise da música tradicional africana. Coñecemento e análise da música New Age. O consumo de música e a piratería

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- a. Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- re') principalmente coa frauta doce.
- b. Interpretar partituras vocais sinxelas
- c. Improvisar de xeito sinxelo sobre temas ou escalas coñecidas
- d. Realizar exercicios sobre teoría musical
- e. Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura
- f. Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula
- g. Amosar unha actitude de respecto e interese polo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.
- h. Participar activamente nas actividades da aula e as realizadas fora dela.
- i. Ter completo e organizado o traballo diario reflectido no caderno e as partituras de clase

7. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

No segundo curso da E.S.O. se cualificarán os coñecementos do alumnado seguindo as seguintes porcentaxes:

·As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valerán o 40% da nota total

·A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 40% da nota total

·No 20% restante se avaliara a participación no coro e a banda do IES e no seu defecto a presentación de traballos e o comportamento

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser avaliadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno é obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

8. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, producións orais, etc.

Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc.

Traballo diario en clase e participación.

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

Observación da actitude nos cencerros e ensaios

9. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valerán o 40% da nota total

Práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 40% da nota total

A participación na banda e o coro valerá un 20%, así mesmo a presentación de traballos e o caderno de clase, e actitude que amose o alumnado

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser avaliadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno é obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

10. CONTIDOS MÍNIMOS

Como mínimo o alumnado debe acadar os seguintes contidos:

- a. Coñecer os seguintes termos musicais: as notas, os silencios, as figuras, os compases de $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{4}$ e $\frac{4}{4}$, as alteracións, os signos de prolongación, a clave de sol e os intervalos clasificados según o seu

- número, ascendentes o descendentes, conxuntos o disxuntos, simples e compostos, e os tons e semitons que os forman.
- b. Saber aplicar os termos mencionados no apartado a. para a consecución de exercicios escritos (completar compases, clasificar intervalos, equivalencias entre los valores de las figuras...)
 - c. Coñecer a clasificación das voces e dos instrumentos (orquestais e populares) por familias e tesituras, e poder describir e recoñecer os instrumentos.
 - d. Lectura e interpretación individual de pezas vogais e instrumentais (coa fruta doce o xilófonos) dende o son do3 ata re4. A interpretación debe ser rítmicamente correcta e afinada.

11. CONTIDOS TIC

Traballamos nas páxinas web que poden ampliar a materia tratada:

- www.corazonistas.com/haro/recursos/instrumentos/index.htm - 7k
- wikipedia. instrumentos musicales
- www.cuentameunaopera.com
- <http://www.ruidos.org>
- <http://www.weblaopera.com>
- <http://jonde.mcu.es/>
- <http://www.enya.com/main.php>
- **Películas e espectáculos:**
- Le cirque du soleil
- Flamenco, de Carlos Saura
- Carmen de Bizet
- Billy Elliot de Stephen daldry
- Cats de A. L. Weber
- Rebeldes del Swing de Cartes
- Festival de Jazz de S. Sebastian
- Les luthiers
- Los chicos del coro
- Amadeus de Milos Forman
- Mayumaná

12. PROXECTO LECTOR

Traballarase na aula sobre os libros elexidos:

- Clásicos populares. Fernando Argenta. Editorial Espasa Calpe
- Cantando bajo la ducha. Quince lecciones para alcanzar el sueño de ser músico. Maronna. Ed. Temas de hoy
- Así como suena. Lindt. Ed. Ma non troppo
- Artilugios e instrumentos para hacer música. Fernando Palacios. Ed. ópera tres.
- El maravilloso mundo de la música. Kurt Pahlen. Alianza
- Molto vivace: cuentos de música. ed. Páginas de espuma
- El joven Lennon. Jordi Serra i fabra. SM
- Dando la nota. Lindt. Ed. Robinbook
- Esos insoportables sonidos de Nick karnold, ed. Molino

O alumnado deberá de facer un resumo das lecturas e debatir con os seus compañeiros sobre o seu contido. Se lles propondrán traballos sinxelos a facer en grupo sobre o leído.

13.COMPETENCIAS BÁSICAS

- **Competencia en comunicación lingüística.** A música e o linguaxe sempre han estado unidos, dende a orixe da escritura musical na Idade Media. Neste curso os alumnos analizarán o texto das diferentes pezas o longo da historia, cancións, libretos...Descubrirán como se realizan noutras linguas a unión texto-música e valorarán a importancia da propia lingua galega na poesía trovadoresca e no lied romántico.
- **Competencia matemática.** A música e as matemáticas teñen una evidente relación. O ritmo son fraccións do tempo e o sonido e física acústica. Neste curso recordaremos a emisión e propagación do son, as teorías acústicas pitagóricas e afondaremos nos compases de subdivisión ternaria.
- **Competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico** Experimentaremos co a resolución de problemas musicais (completar compases, equivalencias rítmicas...) e a percepción do espacio físico (danza) e acústico musical. Tamén na percepción do noso corpo na danza e na práctica instrumental.
- **Tratamento da información e competencia dixital.** Traballaremos no presente curso con paxinas web dende as que poden sacar información útil.
- **Competencia social e cidadá.** traballaremos os problemas actuais e a realidade social dende a escoita e análise de cancións de cantautores contemporáneos. así mesmo analizaremos a música dende unha perspectiva social evolutiva.
- **Competencia cultural e artística.** Esta competencia está directamente relacionada co a materia, entendemos a música como a mais completa, innovadora e imaxinativa das artes. Traballaremos a creatividade da man da improvisación. Analizaremos a música coma canle de expresión, e a evolución dos diferentes periodos estilísticos da historia da música.
- **Competencia para aprender a aprender.** Se pretende con esta materia que o alumnado atope estratexias para conseguir o dominio do linguaxe musical, non simplemente que interprete de memoria si no que sexa capaz de ler música en calquer condición, incluso a primeira vista. Para iso o desenvolvemento de cada clase práctica e un bo exemplo de como plantexar o estudo dunha nova obra.
- **Autonomía e iniciativa personal.** A responsabilidade e perseveranza valorarase entre outros co traballo feito a diario no caderno que se revisará periódicamente. A creatividade traballarase principalmente con a improvisación. O control emocional e a autocrítica e necesario cara a interpretación.

14. PLANS DE TRABAJO PARA A SUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Contidos esixibles:

Coñecer os seguintes termos musicais: as notas, os silencios, as figuras, os compases de $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{4}$ e $\frac{4}{4}$, as alteracions, os signos de prolongación, a clave de sol e os intervalos clasificados según o seu número, ascendentes o descendentes, conxuntos o disxuntos, simples e compostos, e os tons e semitons que os forman.

Saber aplicar os termos mencionados no apartado a. para a consecución de exercicios escritos (completar compases, clasificar intervalos, equivalencias entre los valores de las figuras...)

Coñecer a clasificación das voces e dos instrumentos (orquestais e populares) por familias e tesituras, e poder describir e recoñecer os instrumentos.

Lectura e interpretación individual de pezas vogais e instrumentais (coa fruta doce o xilófonos) dende o son do3 ata re4. A interpretación debe ser rítmicamente correcta e afinada.

Programa de reforzo para a recuperación das materias pendentes:

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e respostar aos cuestionarios entregados polo profesor.
Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.
Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a historia da música e a danza interrelacionados con outros aspectos da cultura.
Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.
Examen escrito de recuperación da materia.
Examen de recuperación das audicións comentadas
Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.
Elaboración de esquemas dos temas tratados.
Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...
Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

Actividades de avaliación:

Durante o actual curso 2012-2013 realizaranse dúas probas extraordinarias para os alumnos que teñan pendente a asignatura de música, durante os meses de Febreiro e Maio, en datas a determinar pola xefatura de estudos.

A **proba de febreiro** consistirá nun exame teórico sobre os temas do curso recollidos no libro de texto.

Dita proba incluírá:

- A realización de **exercicios sobre teoría musical** (clasificación de intervalos, realización de escalas...) do estilo dos realizados na aula.
- **Preguntas de contido teórico** (definición de conceptos, resumos da vida e produción artística dos autores, explicación das características dos estilos musicais, etc.)

A **proba de maio** consistirá na **interpretación dunha peza** (a escoller entre dúas propostas polo profesor) do repertorio interpretado durante o curso, **así como a realización dunha proba teórica** similar á de febreiro para os alumnos que non superasen a mesma .

Ata a realización da proba de febreiro se lles facilitará os alumnos que o desexen exercicios de repaso similares aos que se lles plantexaran no exame. O profesor (o xefe de departamento no caso de que no cursen música este ano) controlará os exercicios de repaso así como os resumos dos temas do libro e as leccións do caderno de partituras que preparen como repaso.

Os alumnos se pondrán en contacto co departamento nas horas de atención asignadas onde se lles resolverá calquer problema o duda sobre o contido das probas.

Procedemento para a cualificación da materia pendente

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valerán o 40% da nota total

A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 20% da nota total

A presentación de traballos propostos polo seminario valerán un 30%

A actitude que amose o alumno, o seu interese e iniciativa valerá un 10%

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser avaliadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

Critérios para superar as materias pendentes

Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- re') principalmente coa fruta doce.

Interpretar partituras vocais sinxelas

Improvisar de xeito sinxelo sobre temas o escalas coñecidas

Realizar exercicios sobre teoría musical

Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura

Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula

Amosar unha actitude de respecto e interese po lo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.

Participar activamente nas actividades da aula e as realizadas fora dela.

Ter completo e organizado o traballo diario reflectido no caderno e as partituras de clase

15.METODOLOXÍA DIDÁCTICA

-Promover a unidade de teoría e práctica.

-Promover a participación activa do alumnado na aula nun ambiente de intercambio, colaboración e interacción.

-Fomentar a creatividade do alumnado.

-Potenciar a socialización, ademais de favorecer as relacións no grupo e o traballo de equipo.

-Facilitar o contacto co exterior, asistencia a audicións, concertos e espectáculos de danza, entre outros.

-Partir dos coñecementos previos do alumnado e desenvolver os contidos de forma estruturada e coherente, de maneira que a posibilidade de construír novas aprendizaxes repouse no xa aprendido.

-Propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a motivación que sente de forma natural ante o fenómeno musical. Potenciaranse moi especialmente as posibilidades de comunicación a través do interese que posúe ante o feito musical, natural no ser humano, traballando nun ambiente distendido que propicie a asimilación dos novos conceptos.

-Fomentar a participación do alumnado na realización de traballos de investigación sobre autores e obras representativas dun estilo compositivo determinado.

-Potenciar a utilización das TIC que estean ao seu alcance, tanto con fins educativos como para o seu tempo de lecer. Igualmente, fomentárase a lectura e análise de diferentes fontes documentais, tanto en formato impreso como en soporte electrónico multimedia.

16. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Reproductor audio-video, pc, mesa de son, amplificación, instrumentos (batería, teclado, guitarra, baixo, láminas, frauta, pequena percusión), cds, dvds, partituras, programas informáticos de edición e reprodución de partituras, tratamento do son, entramento auditivo.

Libro de texto: Música proyecto clave A ESO. Ed. Mc Graw Hill.

Iniciación a la flauta dulce Vol. 1. Judith Akoschky e Mario A. Videla. Ed. Ricordi Americana

Jazz Sesión para flauta dulce. S Folie-Y. Jacquet-A. Michel. Ed. Fuzeau

Tempo tempi. S Folie-Y. Jacquet-A. Michel. Ed. Fuzeau

Fute Machine Vol. 1. Nicolas Berthe e André Dziezuk. Ed. Fuzeau

Partituras do repertorio da banda e do coro

CURSO TERCEIRO E.S.O.

1. OBXECTIVOS

- a. Expresar de maneira orixinal as propias ideas e sentimentos mediante o uso da voz, de instrumentos e de movementos, en situacións de interpretación e improvisación, co fin de enriquece-las suas posibilidades de comunicación, respectando outras formas diferentes de expresión.
- b. Gozar da audición de obras musicais de diferentes épocas, estilos e lugares, como forma de comunicación e como fonte de enriquecemento cultural, interesándose por ampliar e diversifica-las suas preferencias musicais.
- c. Analizar obras musicais recoñecendo as funcións e intencións que teñen, co fin de apreciálas e relacionálas cos seus propios gustos e valoracións.
- d. Utilizar de forma autónoma e creativa diversas fontes de información para coñecemento e goce da música, e aplica-la terminoloxía apropiada para comunica-las propias ideas.
- e. Participar en actividades musicais dentro e fora da escola con actitude aberta interesada e respetuosa.
- f. Elaborar xuízos e criterios persoais mediante un análise crítica dos diferentes usos sociais da música e aplicalos con autonomía e iniciativa a situacións cotiás.
- g. Valora-la importancia del silencio como indispensable para a música e tomar conciencia da agresión que supón o seu uso indiscriminado.
- h. Utiliza-lo movemento da danza para representar ideas e sensacións, e aprecia-la danza como forma de comunicación.

2. CONTIDOS CONCEPTUAIS

bloque 1. A escoita

- Clasificación e discriminación auditiva dos diferentes tipos de voces e instrumentos e das distintas agrupacións vocais e instrumentais.
- Identificación nas obras propostas da forma, autor e características do estilo e da época:
 - o puer natus est nobis
 - o Ave María de Victoria
 - o Now is the month of may
 - o El invierno. Vivaldi
 - o Canon. Pachelbel
 - o El mesías. Haendel
 - o Sonata fácil. Mozart
 - o A fruta máxica de Mozart
 - o Sinfonía nº 9 de Beethoven
 - o Tristeza de Chopin
 - o La Zarzarrosa de Schubert
 - o Il trovatore, Verdi
 - o Danzas polovtzianas de Borodin
 - o Vals triste de Sibelius
 - o Sinfonía nº 9 de Dvorak
 - o Sevilla de Albéniz
 - o Pulcinella de Stravinski
 - o Isadora Azul y Negro
 - o You upset me baby B.B. King
 - o Daniel Saw the stone Mississippi singers
 - o Boccaccio'70 nino Rota
 - o La vida loca

- Acudir amosando interese a os concertos organizados por o centro especialmente a os levados a cabo por a orquesta e coro do instituto.

Bloque 2. A interpretación

- Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras de dificultade dende o do ata o re agudo incluíndo o fa sostido e o si bemol.
- Practica con a fruta de pezas nos compases de dous por catro, tres por catro, cuatro por catro, seis por oito, nove por oito, doce por oito e tres por oito; tresíños; articulación: legatos, picados o staccatos...
- Posicións para a fruta (dende o do ata o mi' , sib, sol# e fa#)
- Escalas: pentatónica, maior
- Síncopa e notas a contratiempo
- O puntiño
- Os instrumentos e o corpo como medios de expresión musical: características xenéricas e formais.
- Interpretación individual e en grupo de pezas de diferentes estilos.
- Práctica de pezas vocales sinxelas a dúas e tres voces
- Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación das pezas musicais estudadas na aula.
- Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.
- Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director/a e aos/as e outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto.

Bloque 3. A creación

- Formas binarias e ternarias
- Dinámica e grafías alternativas
- O ostinato e a improvisación sobre secuencias sinxelas
- Cambios de clave e liñas adicionais
- creación de pezas sinxelas usando os elementos do linguaxe musical explicados na aula:
 - o Compases. 6/8 2/4 ¾ 4/4
 - o Los acordes tonales y cambios de acordes: I, IV, V
 - o Escalas maiores: do, fa, re, sol
 - o Escalas pentatónicas
- Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das diferentes actividades que se realizan na aula.

Bloque 4. Os contextos musicais

-Recoñecemento e localización nas coordenadas espacio-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.

Unidade 1: A Idade Media:

Os orixes da música occidental, o canto Gregoriano
A polifonía relixiosa
O comenzo da escritura musical
Modos e escalas na Idade Media

Unidade 2: Renacemento:

A polifonía
A Reforma e o Coral
A Contrarreforma
Victoria e a polifonía en España
O Madrigal e o Vilancico
A música instrumental

Unidade 3: Barroco e Clasicismo:

O mecenas na música
Barroco Italiano: Vivaldi
Barroco alemán: Pachelbel
Barroco Ingles: Haendel, a ópera e o oratorio
Os instrumentos do barroco
Características do Clasicismo
Sonata e ópera: Haydn e Mozart
Os instrumentos no periodo clásico

Unidade 4: O século XIX

características da música romántica
Beethoven e a sinfonía
Chopin e o piano
Schubert e o lied
Verdi e a ópera
Nacionalismo: Rusia, Finlandia, Checoslovaquia e España

- Unidade 5: Do século XX ata hoxe:
- Os instrumentos do XIX
 - Características da música do XX
 - Expresionismo, Impresionismo, Neoclasicismo
 - Tecnoloxía e música
 - Música popular: Jazz, Blues, Gospel
 - Música para o cine e a televisión
 - Cantautores actuais
- a música e o cine
 - investigación sobre instrumentos, compositores e compositoras

3. CONTIDOS PROCEDIMENTAIS

- a. Lectura e interpretación vocal e instrumental de partituras a unha, dúas ou tres voces e canon, e a solo
- b. Coidado de instrumentos e outros materiais na aula
- c. Realización de dictados melódico-rítmicos
- d. Composición individual ou en grupo de cancións baseadas na imitación, repetición e variación de temas propostos
- e. Lectura e recoñecemento dos elementos do linguaxe musical
- f. Análise, audición e interpretacións de cancións, amosando interese por emiti-la voz con corrección
- g. Gravación e comentario crítico das actividades levadas a cabo na aula
- h. Recoñecemento dos instrumentos da orquestra sinfónica e os instrumentos escolares visual e auditivamente, as súas partes e como se clasifican
- i. Análise e audición de obras de diferentes épocas e estilos con partituras ou musicogramas

4. CONTIDOS ACTITUDINAIS

- a. Respecto polas normas que rixen a interpretación e a escoita
- b. Valoración da música española e galega como expresión do propio patrimonio
- c. Interese por mellorar a calidade sonora na interpretación individual e de conxunto
- d. Coidado dos instrumentos e o material da aula
- e. Interiorización da necesidade do silencio como esencial para o desenvolvemento da música
- f. Conciencia corporal, aceptando a propia imaxe e a propia voz
- g. Desenvolvemento da capacidade crítica e valoración ante o ben feito

5. SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A carga horaria prevista para os diferentes bloques de contidos presentes neste curso será: Expresión instrumental, expresión vocal, linguaxe musical: 50%; A música no tempo e movemento e danza: 50%

Setembro-Outubro: (13 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: O canto gregoriano
- 2º sesión: trobadores e troveros

- 3º sesión: o mundo dos instrumentos
- 4º sesión: reggae, el acorde
- Práctica musical: ocho sesións de 50 minutos
- 1 sesión de avaliación

Novembro: (8 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: a musica renacentista
- 2º sesión: musica vogal profana
- 3º sesión: o mundo dos instrumentos
- 4º sesión: a musica disco
- Práctica musical: tres sesións de 50 minutos
- 1 sesión de avaliación

Decembro: (6 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: a musica barroca
- 2º sesión: os instrumentos, el soul
- Práctica musical: duas sesións de 50 minutos
- 1 sesión de avaliación
- 1 sesión concierto

Xaneiro: (8 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: A musica no Clasicismo
- 2º sesión: escalas e tonalidade
- 3º sesión; baixos electricos, heavy metal
- 4 sesións de práctica instrumental
- 1 sesión de avaliación

Febreiro: (6 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: A musica no Romanticismo
- 2º sesión: musica vogal e instrumental
- 3º sesión: tonalidade e acordes
- 4º sesión: teclados, musica tecno
- 2 sesións de práctica instrumental

Marzo: (6 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: na musica no seculo XX
- 2º sesión: os instrumentos de percusión latina
- 3º sesión: indicaciones de expresión y articulacion
- 1 sesión de avaliación
- 2 sesións de práctica instrumental

Abril: (9 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: musica no cine, aplicacions da musica nunha pelicula
- 2º sesión: el cine musical
- 3º sesión: a musica e a radio, o videoclip
- 4º sesión: auditorio de cine
- 4 sesións de práctica instrumental
- 1 sesión de avaliación

Maio: (8 sesións de 50 minutos)

- 1º sesión: a gravacion e reproduccion sonora
- 2º sesión: os instrumentos musicais e as novas tecnoloxias
- 3º sesión: informatica musical, Internet e a musica
- 4 sesións de práctica instrumental
- 8º sesión: avaliación

Xuño: (6 sesións de 50 minutos)

- 4 sesións de práctica instrumental
- Sesión de avaliación
- Sesión de concerto

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- a. Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- mi', sib, fa #, sol#) principalmente coa frauta doce.
- b. Interpretar partituras vocais
- c. Improvisar sobre temas o escalas coñecidas
- d. Realizar exercicios sobre teoría musical
- e. Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura
- f. Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula (timbres vocais e instrumentais, formas, ritmos, texturas...)
- g. Amosar unha actitude participativa, de respecto e interese po lo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.

7. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

No terceiro curso da E.S.O. se cualificarán os coñecementos do alumnado seguindo as seguintes porcentaxes:

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia de la música valeran o 40% da nota total

A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor valerán un 40% da nota total

A participación no coro e a banda do IES valera un 20% o no seu defecto a presentación de traballos sobre a materia.

A actitude e o comportamento sera avaliada dentro de este porcentaxe

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser evaluadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, no poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

8. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, producións orais, etc.

Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc.

Traballo diario en clase e participación.

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

Haberá unha proba de **avaliación inicial**. Os profesores elaborarán unhas fichas a través das que coñecerán o nivel dos alumnos, no primeiro mes de clase, en aspectos como: lectura, comprensión, capacidade de síntese, ortografía, presentación dos escritos, conceptos, procedementos, grado de aprehensión das competencias básicas,

actitudes, capacidade de abstracción, coidado do material (verase se o alumno o leva a clase, se o cuida, etc.).

9. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valeran o 40% da nota total

Práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 40% da nota total

Presentación de traballos e o caderno de clase, a participación na banda e o coro e a actitude que amose o alumno valerán un 20%

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser evaluadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

10. CONTIDOS MÍNIMOS

- a. Coñecer as características xerais dos estilos musicales o longo do tempo e saber situalos cronolóxicamente
- b. Coñecer e describir as principais formas musicales da historia: coral, madrigal, vilancico, ópera, concerto, cantata, oratorio, paixón, suite, sinfonía, sonata, cuarteto, poema sinfónico, sinfonía programática.
- c. Coñecer a evolución dos instrumentos e cales son mais representativos de cada época
- d. Coñecer as principais obras e autores dos diferentes estilos musicais
- e. Interpretar correctamente partituras vocais e instrumentais de do a mi' con sib e fa#, nos compases de 2/4, 3/4, 4/4, 6/8
- f. Linguaxe musical: ligadura e puntiño, tresillo, signos de dinámica, clave de sol, liñas adicionais
- g. Ter dun xeito organizado o caderno de clase e entregar os traballos requeridos

11. CONTIDOS T.I.C.

Traballamos en varias sesións o funcionamento do editor de partituras Encore. Seleccionamos varias páxinas web donde os alumnos poiden afondar nos temas tratados:

- www.abadiadesilos.es
- www.teoria.com/indice.htm
- www.golbergweb.com/es/
- www.scoremagazine.com

12. PROXECTO LECTOR

Seleccionamos varios libros que o alumnado ha de ler e sobre os que traballaremos na aula:

- Clásicos populares. Fernando Argenta. Editorial Espasa Calpe
- Cantando bajo la ducha. Quince lecciones para alcanzar el sueño de ser músico. Maronna. Ed. Temas de hoy
- Así como suena. Lindt. Ed. Ma non troppo
- Artilugios e instrumentos para hacer música. Fernando Palacios. Ed. ópera tres.

- El maravilloso mundo de la música. Kurt Pahlen. Alianza
- Molto vivace: cuentos de música. ed. Páginas de espuma
- El joven Lennon. Jordi Serra i fabra. SM
- Dando la nota. Lindt. Ed. Robinbook
- Esos insoportables sonidos de Nick Karnold, ed. Molino
- Locos por la música. Ulrich Rühle

13. COMPETENCIAS BÁSICAS

Competencia en comunicación lingüística. La música e o linguaxe sempre han estado unidos, dende a orixe da escritura musical na Idade Media. Neste curso os alumnos analizarán o texto das diferentes pezas o longo da historia, cancións, libretos... Descubrirán como se realizan noutras linguas a unión texto-música e valorarán a importancia da propia lingua galega na poesía trovadoresca e no lied romántico.

Competencia matemática. A música e as matemáticas teñen una evidente relación. O ritmo son fraccións do tempo e o sonido e física acústica. Neste curso recordaremos a emisión e propagación do son, as teorías acústicas pitagóricas e afondaremos nos compases de subdivisión ternaria.

Competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico Experimentaremos co a resolución de problemas musicais (completar compases, equivalencias rítmicas...) e a percepción do espazo físico (danza) e acústico musical. Tamén na percepción do noso corpo na danza e na práctica instrumental.

Tratamento da información e competencia dixital. Traballaremos no presente curso con editores de partituras.

Competencia social e cidadá. traballaremos os problemas actuais e a realidade social dende a escoita e análise de cancións de cantautores contemporáneos. así mesmo analizaremos a música dende unha perspectiva social evolutiva.

Competencia cultural e artística. Esta competencia está directamente relacionada co a materia, entendemos a música como a mais completa, innovadora e imaxinativa das artes. Traballaremos a creatividade da man da improvisación. Analizaremos a música coma canle de expresión, e a evolución dos diferentes periodos estilísticos da historia da música.

Competencia para aprender a aprender. Se pretende con esta materia que o alumnado atope estratexias para conseguir o dominio do linguaxe musical, non simplemente que interprete de memoria si no que sexa capaz de ler música en calquer condición, incluso a primeira vista. Para iso o desenvolvemento de cada clase práctica e un bo exemplo de como plantexar o estudo dunha nova obra.

Autonomía e iniciativa personal. A responsabilidade e perseveranza valorarase entre outros co traballo feito a diario no caderno que se revisará periódicamente. A creatividade traballarase principalmente con a improvisación. O control emocional e a autocrítica e necesario cara a interpretación.

14. PLANS DE TRABAJO PARA A SUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Contidos esixibles:

Coñecer as características xerais dos estilos musicales o longo do tempo e saber situalos cronolóxicamente
Coñecer e describir as principais formas musicales da historia: coral, madrigal, vilancico, ópera, concerto, cantata, oratorio, paixón, suite, sinfonía, sonata, cuarteto, poema sinfónico, sinfonía programática.
Coñecer a evolución dos instrumentos e cales son mais representativos de cada época
Coñecer as principais obras e autores dos diferentes estilos musicais
Interpretar correctamente partituras vocais e instrumentais de do a mi' con sib e fa#, nos compases de 2/4, 3/4, 4/4, 6/8
Linguaxe musical: ligadura e puntiño, tresillo, signos de dinámica, clave de sol, liñas adicionais
Ter dun xeito organizado o caderno de clase e entregar os traballos requeridos

Programa de reforzo para a recuperación das materias pendentes:

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e responder aos cuestionarios entregados polo profesor.
Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.
Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a historia da música e a danza interrelacionados con outros aspectos da cultura.
Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.
Examen escrito de recuperación da materia.
Examen de recuperación das audicións comentadas
Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.
Elaboración de esquemas dos temas tratados.
Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...
Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

Actividades de avaliación:

Durante o actual curso 2012-2013 realizaranse dúas probas extraordinarias para os alumnos que teñan pendente a asignatura de música, durante os meses de Febreiro e Maio, en datas a determinar pola xefatura de estudos.

A **proba de febreiro** consistirá nun exame teórico sobre os temas do curso recollidos no libro de texto.

Dita proba incluirá:

A realización de exercicios sobre teoría musical (clasificación de intervalos, realización de escalas...) do estilo dos realizados na aula.
Preguntas de contido teórico (definición de conceptos, resumos da vida e produción artística dos autores, explicación das características dos estilos musicais, etc.)

A **proba de maio** consistirá na **interpretación dunha peza** (a escoller entre dúas propostas polo profesor) do repertorio interpretado durante o curso, **así**

como a realización dunha proba teórica similar á de febreiro para os alumnos que non superasen a mesma.

Ata a realización da proba de febreiro se lles facilitará os alumnos que o desexen exercicios de repaso similares aos que se lles plantexaran no exame. O profesor (o xefe de departamento no caso de que no cursen música este ano) controlará os exercicios de repaso así como os resumos dos temas do libro e as leccións do caderno de partituras que preparen como repaso. Os alumnos se pondrán en contacto co departamento nas horas de atención asignadas onde se lles resolverá calquer problema o duda sobre o contido das probas.

Procedemento para a cualificación da materia pendente

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valerán o 40% da nota total

A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 20% da nota total

A presentación de traballos valerán un 30%

A actitude que amose o alumno, o seu interese e iniciativa valerá un 10%

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser avaliadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

Criterios para superar as materias pendentes

Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- re') principalmente coa frauta doce.

Interpretar partituras vocais sinxelas

Improvisar de xeito sinxelo sobre temas o escalas coñecidas

Realizar exercicios sobre teoría musical

Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura

Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula

Amosar unha actitude de respecto e interese polo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.

Participar activamente nas actividades da aula e as realizadas fora dela.

Ter completo e organizado o traballo diario reflectido no caderno e as partituras de clase

14. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Promover a unidade de teoría e práctica.

Promover a participación activa do alumnado na aula nun ambiente de intercambio, colaboración e interacción.

Fomentar a creatividade do alumnado.

Potenciar a socialización, ademais de favorecer as relacións no

grupo e o traballo de equipo.

Facilitar o contacto co exterior, asistencia a audicións, concertos e espectáculos de danza, entre outros.

Partir dos coñecementos previos do alumnado e desenvolver os contidos de forma estruturada e coherente, de maneira que a posibilidade de construír novas aprendizaxes repouse no xa aprendido.

Propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a motivación que sente de forma natural ante o fenómeno musical. Potenciaranse moi especialmente as posibilidades de comunicación

a través do interese que posúe ante o feito musical, natural no ser humano, traballando nun ambiente distendido que propicie a asimilación dos novos conceptos.

Fomentar a participación do alumnado na realización de traballos de investigación sobre autores e obras representativas dun estilo compositivo determinado.

Potenciar a utilización das TIC que estean ao seu alcance, tanto con fins educativos como para o seu tempo de lecer. Igualmente, fomentarase a lectura e análise de diferentes fontes documentais, tanto en formato impreso como en soporte electrónico multimedia.

15. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Reproductor audio-video, pc, mesa de son, amplificación, instrumentos (batería, teclado, guitarra, baixo, láminas, frauta, pequena percusión), cds, dvds, partituras, programas informáticos de edición e reprodución de partituras, tratamento do son, entramento auditivo.

Libro de texto: Música Clave B. Palazon y Lopez. Ed. Mc Graw Hill

Iniciación a la flauta dulce Vol. 2. Judith Akoschky e Mario Videla. Ed. Ricordi Americana.

Variacións 1. S. Folie-Y. Jacquet-A. Michel. Ed. Fuzeau

Mutación 1. S. Folie-Y. Jacquet-A. Michel. Ed. Fuzeau

Flute Machine. N. Berthe e A. Dziezuk. Ed. Fuzeau

Partituras do repertorio da banda e do coro

CURSO CUARTO E.S.O.

1. OBXECTIVOS

- a. Usa-la voz, os instrumentos e o movemente para expresar ideas e sentimentos.
- b. Gozar da audición de obras musicais de diferentes épocas, estilos y lugares interesándose por ampliara e diversifica-las suas preferencias musicais.
- c. Analizar obras musicais recoñecendo as suas funcións e apreciándolas e relacionándolas cos seus propios gustos e valoracións.
- d. Utilizar de forma autónoma e creativa diversas fontes de información, e aplica-la terminoloxía apropiada para explica-los procesos musicais.
- e. Participara en actividades musicais dentro e fora da escola con actitude aberta, interesada e respetuosa.
- f. Elaborar xucios e criterios pessoais dos diferentes usos sociais da música e valora-la importancia dos medios de comunicación.
- g. Valora-lo silencio como indispensable para a música, tomando conciencia da agresión que supón o uso indiscriminado do son.
- h. Utilizar e gozar de movemente da danza e aprecialas como forma de expresión e comunicación.

2. CONTIDOS CONCEPTUAIS

- a. Linguaxe Musical: Síncopas diversas, subdivisión ternaria , agónica e dinámica; acentuación e articulación da melodía; escala cromática; coñecemento das sete claves, clasificación de intervalos (xustos, maiores, menores....)
- b. Harmonía: modalidade, tonalidade, armaduras, modo maior e menor, escalas, acordes triadas maiores e menores, acordes da escala maior, escala menor harmónica, cadencias simples, concepto de modulación
- c. Formas: frase, imitación, desenvolvemento, variación; sonata concierto sinfonía cantata, formas libres.
- d. Música e tenoloxía:
Historia da grabación e reprodución do son
Funcionamento básico dos principais sistemas de son
Instrumentos electrónicos
Música electrónica
Informática musical.
- e. A música no cine e nos videoxogos:
A música no cine
Evolución da música cinematográfica
Músicas prestadas
Elementos para o análise da banda sonora musical
A música nos videoxogos
- f. A música popular urbana: características xerais; as raíces da música popular urbana; o nacemento da música pop-rock: a era dourada: década dos 60;a década dos 70; a década dos 80; música cara o século XXI; a música popular en España
- g. Música e medios de comunicación:
A radio
A televisión
A publicidade

3. CONTIDOS PROCEDIMENTAIS

- a. Lectura e interpretación vocal e instrumental de partituras a varias voces
- b. Recoñecemento auditivo de funcións harmónicas, cadencias e enlaces básicos de acordes
- c. Composición musical por imitación desenvolvemento ou variación
- d. Análise de pezas de diferentes xéneros , estilos e épocas
- e. Traballo co software musical: CDex, vanbasco, Windows Movie Maker, BPM Studio
- f. Interpretación en grupo con instrumentos Orff, guitarras, fruta doce, teclados e voces
- g. Improvisación rítmica ou melódica individualmente ou en grupo
- h. Lecturas e comentarios de entrevistas con personaxes de relevancia no mundo da música

4. CONTIDOS ACTITUDINAIS

- a. Afección a tocar en grupo dentro e fora da escola
- b. Interese pola mellora da calidade sonora
- c. Interese polo mantemento dos instrumentos musicais
- d. Respecto ante a execución dos demais
- e. Conciencia corporal e das súas posibilidades expresivas
- f. Interiorización da necesidade do silencio
- g. Respecto polas normas que rixen a escritura musical

5. SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A carga horaria prevista para este curso será:

- linguaxe musical, expresión vocal e canto, expresión instrumental: 60%
- A música no tempo, movemento e danza: 40%

Outubro: Música e tenoloxía. Historia da grabación e reprodución do son. Funcionamento básico dos principais sistemas de son. , modo maior e menor, escalas.

Novembro: Instrumentos electrónicos. Música electrónica. Síncopas diversas, subdivisión ternaria , agónica e dinámica; acentuación e articulación da melodía.

Decembro: Informática musical. Formas: frase, imitación, desenvolvemento.

Xaneiro: A música no cine. Evolución da música cinematográfica. modalidade, tonalidade. Armaduras.

Febreiro: Músicas prestadas. Elementos para o análise da banda sonora musical. acordes triadas maiores e menores.

Marzo: A música nos videoxogos. acordes da escala maior, escala menor harmónica.

Abril: A música popular urbana: características xerais. as raíces da música popular urbana. o nacemento da música pop-rock: a era dourada: década dos 60; a década dos 70; a década dos 80; música cara o século XXI; a música popular en España. escala cromática; coñecemento das sete claves, clasificación de intervalos (xustos, maiores, menores....)

Maió: a música popular en España. A radio. cadencias simples, concepto de modulación.

Xuño: A televisión. A publicidade. variación; sonata concerto sinfonía cantata, formas libres.

6. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- a. Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- sol', toda la escala cromática) principalmente coa frauta doce.
- b. Interpretar partituras vocais
- c. Improvisar sobre temas o escalas coñecidas
- d. Realizar exercicios sobre teoría musical
- e. Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura
- f. Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula (timbres vocais e instrumentais, formas, ritmos, texturas...)
- g. Amosar unha actitude de respecto e interese po lo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.
- h. Ter de xeito organizado o traballo diario na aula recollido no caderno de traballo

7. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

No cuarto curso da E.S.O. se cualificarán os coñecementos do alumnado seguindo as seguintes porcentaxes:

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia de la música valeran o 40% da nota total

A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor valerán un 40% da nota total

A participación na banda e o coro do ies valera un 20% o no seu defecto a presentación de traballos. Avalariase neste apartado tamen la actitud que amose o alumnado

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser evaluadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, no poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

8. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, producións orais, etc.

Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc.

Traballo diario en clase e participación.

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

Haberá unha proba de **avaliación inicial**. Os profesores elaborarán unhas fichas a través das que coñecerán o nivel dos alumnos, no primeiro mes de clase, en aspectos como: lectura, comprensión, capacidade de síntese, ortografía, presentación dos escritos, conceptos, procedementos, grado de aprehensión das competencias básicas,

actitudes, capacidade de abstracción, coidado do material (verase se o alumno o leva a clase, se o cuida, etc.).

9. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Lectura e interpretación vocal e instrumental de partituras a varias voces
Recoñecemento auditivo de funcións harmónicas, cadencias e enlaces básicos de acordes
Composición musical por imitación desenvolvemento ou variación
Análise de pezas de diferentes xéneros , estilos e épocas
Traballo co software musical: CDex, vanbasco, Windows Movie Maker, BPM Studio
Interpretación en grupo con instrumentos Orff, guitarras, fruta doce, teclados e voces
Improvisación rítmica ou melódica individualmente ou en grupo
Lecturas e comentarios de entrevistas con personaxes de relevancia no mundo da música

10. CONTIDOS MÍNIMOS

- a. Síncopas e notas a contratempo, división e subdivisión de compases, clave de sol e de fa en cuarta linea, tonalidades e armaduras do modos maior e menor, clasificación de intervalos.
- b. Modalidad, tonalidad y as diferentes armaduras, acordes tríadas maiores e menores.
- c. Definición de conceptos: acústica, frecuencia, amplitud...
- d. Características xerais da música popular urbana:: Jazz, rock, pop, gospel, década dos 60, dos 70 dos 80 e dos 90.
- e. Historia da grabación e reprodución do son.
- f. Definición dos principais instrumentos electrónicos.
- g. Informática musical: O MIDI e o software musical. Principais usos musicais de internet.
- h. Descripción y características da radio e da televisión. A música na radio e na televisión.
- i. Funcións da música na publicidade
- j. Interpretación de obras vocais e instrumentais nos compases de 2/4 , 3/4 , 4/4, 6/8, 9/8 e 12/8, dende o do4 ata o sol 3 (incluíndo as alteracións de fa#, sib)
- k. Ter duhn xeito organizado o traballo diario no caderno e presentar os traballos requeridos.

11. CONTIDOS TIC

Traballamos en varias sesións o funcionamento do editor de partituras Encore. Seleccionamos varias páxinas web donde os alumnos poiden afondar nos temas tratados:

15. www.abadiadesilos.es
16. www.teoria.com/indice.htm
17. www.golbergweb.com/es/
18. www.scoremagazine.com
19. www.cdnw.com
20. www.laorejadigital.com
21. www.abcmusicos.com

22. www.emisiondigital.com
23. www.musicasdelmundo.org
24. www.aulaactual.com
25. www.sonymusic.com
26. www.mundobso.com
27. www.melomanos.com
28. www.planetadeletras.com
29. pro.spotstv.com
30. www.cinebso.com
31. www.teoría.com
32. www.mididb
33. www.filomusica.com
34. lacuerda.net
35. www.partituras.com
36. www.musicalia.com
37. www.weblaopera.com
38. www.musicamidigratis.com
39. www.quedeletras.com
40. www.softonic.com
41. www.guitarra.net
42. www.musicstore.com
43. www.musicagratisonline.com
44. www.kembrashear.com
45. www.kantamania.com
46. www.vanbasco.com
47. www.amazon.com
48. www.vitaminis.com
49. www.mp3.com
50. www.guiamusical.com
51. www.serenna.net
52. www.musicpictures.com

12. PROXECTO LECTOR

Seleccionamos varios libros que o alumnado ha de ler e sobre os que traballaremos na aula:

- Clásicos populares. Fernando Argenta. Editorial Espasa Calpe
- Cantando bajo la ducha. Quince lecciones para alcanzar el sueño de ser músico. Maronna. Ed. Temas de hoy
- Así como suena. Lindt. Ed. Ma non troppo
- Artilugios e instrumentos para hacer música. Fernando Palacios. Ed. ópera tres.
- El maravilloso mundo de la música. Kurt Pahlen. Alianza
- Molto vivace: cuentos de música. ed. Páginas de espuma
- El joven Lennon. Jordi Serra i fabra. SM
- Dando la nota. Lindt. Ed. Robinbook
- Esos insoportables sonidos de Nick Karnold, ed. Molino
- Locos por la música. Ulrich Rühle

13. COMPETENCIAS BÁSICAS

Competencia en comunicación lingüística. La música e o linguaxe sempre han estado unidos, dende a orixe da escritura musical na Idade Media. Neste curso os alumnos analizarán o texto das diferentes pezas o longo da historia, cancións, libretos... Descubrirán como se realizan

noutras linguas a unión texto-música e valorarán a importancia da propia lingua galega. Nos centraremos no repertorio do século XX, onde a lingua imperante é o inglés, aunque tamén falaremos da música popular española e galega.

Competencia matemática. A música e as matemáticas teñen una evidente relación. O ritmo son fraccións do tempo e o sonido é física acústica. Neste curso recordaremos a emisión e propagación do son, as teorías acústicas pitagóricas e afondaremos nos compases de subdivisión ternaria.

Competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico
Experimentaremos co a resolución de problemas musicais (completar compases, equivalencias rítmicas...) e a percepción do espazo físico (danza) e acústico musical. Tamén na percepción do noso corpo na danza e na práctica instrumental.

Tratamento da información e competencia dixital. Traballaremos no presente curso con editores de partituras, de son e de imaxe.

Competencia social e cidadá. traballaremos os problemas actuais e a realidade social dende a escoita e análise de cancións de cantautores contemporáneos. así mesmo analizaremos a música dende unha perspectiva social evolutiva.

Competencia cultural e artística. Esta competencia está directamente relacionada co a materia, entendemos a música como a máis completa, innovadora e imaxinativa das artes. Traballaremos a creatividade da man da improvisación. Analizaremos a música coma canle de expresión, e a evolución dos diferentes períodos estilísticos da historia da música.

Competencia para aprender a aprender. Se pretende con esta materia que o alumnado atope estratexias para conseguir o dominio do linguaxe musical, non simplemente que interprete de memoria si no que sexa capaz de ler música en calquer condición, incluso a primeira vista. Para iso o desenvolvemento de cada clase práctica é un bo exemplo de como plantexar o estudo dunha nova obra.

Autonomía e iniciativa personal. A responsabilidade e perseveranza valorárase entre outros co traballo feito a diario no caderno que se revisará periódicamente. A creatividade traballarase principalmente con a improvisación. O control emocional e a autocrítica é necesario cara a interpretación.

14. PLANS DE TRABAJO PARA A SUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Contidos esixibles:

Síncopas e notas a contratempo, división e subdivisión de compases, clave de sol e de fa en cuarta línea, tonalidades e armaduras dos modos maior e menor, clasificación de intervalos.

Modalidad, tonalidad y as diferentes armaduras, acordes tríadas maiores e menores.

Definición de conceptos: acústica, frecuencia, amplitud...

Características xerais da música popular urbana:: Jazz, rock, pop, gospel, década dos 60, dos 70 dos 80 e dos 90.

Historia da grabación e reprodución do son.

Definición dos principais instrumentos electrónicos.

Informática musical: O MIDI e o software musical. Principais usos musicais de internet.

Descrición y características da radio e da televisión. A música na radio e na televisión.

Funcións da música na publicidade

Interpretación de obras vocais e instrumentais nos compases de 2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 9/8 e 12/8, dende o do4 ata o sol 3 (incluíndo as alteracións de fa#, sib)

Ter duhn xeito organizado o traballo diario no caderno e presentar os traballos requeridos.

Programa de reforzo para a recuperación das materias pendentes:

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e responder aos cuestionarios entregados polo profesor.

Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.

Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a historia da música e a danza interrelacionados con outros aspectos da cultura.

Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.

Examen escrito de recuperación da materia.

Examen de recuperación das audicións comentadas

Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.

Elaboración de esquemas dos temas tratados.

Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...

Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

Actividades de avaliación:

Durante o actual curso 2012-2013 realizaranse dúas probas extraordinarias para os alumnos que teñan pendente a asignatura de música, durante os meses de Febreiro e Maio, en datas a determinar pola xefatura de estudos.

A **proba de febreiro** consistirá nun exame teórico sobre os temas do curso recollidos no libro de texto.

Dita proba incluírá:

A realización de exercicios sobre teoría musical (clasificación de intervalos, realización de escalas...) do estilo dos realizados na aula.

Preguntas de contido teórico (definición de conceptos, resumos da vida e produción artística dos autores, explicación das características dos estilos musicais, etc.)

A **proba de maio** consistirá na **interpretación dunha peza** (a escoller entre dúas propostas polo profesor) do repertorio interpretado durante o curso, **así como a realización dunha proba teórica** similar á de febreiro para os alumnos que non superasen a mesma.

Ata a realización da proba de febreiro se lles facilitará os alumnos que o desexen exercicios de repaso similares aos que se lles plantexaran no exame. O profesor (o xefe de departamento no caso de que no cursen música este ano) controlará os exercicios de repaso así como os resumos dos temas do libro e as leccións do caderno de partituras que preparen como repaso.

Os alumnos se pondrán en contacto co departamento nas horas de atención asignadas onde se lles resolverá calquer problema o duda sobre o contido das probas.

Procedemento para a cualificación da materia pendente

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia da música valerán o 40% da nota total

A práctica vocal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor e o libro de texto valerán un 20% da nota total

A presentación de traballos e o caderno de clase valerán un 30%

A actitude que amose o alumno, o seu interese e iniciativa valerá un 10%

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser avaliadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, non poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno é obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

Criterios para superar as materias pendentes

Interpretar partituras instrumentais (sonidos do- re') principalmente coa frauta doce.

Interpretar partituras vocais sinxelas

Improvisar de xeito sinxelo sobre temas o escalas coñecidas

Realizar exercicios sobre teoría musical

Coñecer os conceptos básicos dos contidos teóricos da asignatura

Discriminar auditivamente as características das pezas escoitadas na aula

Amosar unha actitude de respecto e interese polo desenvolvemento da materia na aula e fora dela.

Participar activamente nas actividades da aula e as realizadas fora dela.

Ter completo e organizado o traballo diario reflectido no caderno e as partituras de clase

15.METODOLOXÍA DIDÁCTICA

-Promover a unidade de teoría e práctica.

-Promover a participación activa do alumnado na aula nun ambiente de intercambio, colaboración e interacción.

Fomentar a creatividade do alumnado.

Potenciar a socialización, ademais de favorecer as relacións no grupo e o traballo de equipo.

Facilitar o contacto co exterior, asistencia a audicións, concertos e espectáculos de danza, entre outros.

Partir dos coñecementos previos do alumnado e desenvolver os contidos de forma estruturada e coherente, de maneira que a posibilidade de construír novas aprendizaxes repouse no xa aprendido.

-Propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a motivación que sente de forma natural ante o fenómeno musical. Potenciaranse moi especialmente as posibilidades de comunicación a través do interese que posúe ante o feito musical, natural no ser humano, traballando nun ambiente distendido que propicie a asimilación dos novos conceptos.

Fomentar a participación do alumnado na realización de traballos de investigación sobre autores e obras representativas dun estilo compositivo determinado.

Potenciar a utilización das TIC que estean ao seu alcance, tanto con fins educativos como para o seu tempo de lecer. Igualmente, fomentarse a lectura e análise de diferentes fontes documentais, tanto en formato impreso como en soporte electrónico multimedia.

16. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Reproductor audio-video, pc, mesa de son, amplificación, instrumentos (batería, teclado, guitarra, baixo, láminas, frauta, pequena percusión), cds, dvds, partituras, programas informáticos de edición e reprodución de partituras, tratamento do son, entramento auditivo.

Libro de texto: Música 4º ESO. A. Rguez-O. Galende-S. Cueta. Ed. Editex
Iniciación a la flauta dulce Vol. 3. Koschky-Videla. Ed. Ricordi Americana
Flute Machine Vol 3. N. Berthe-A. Dziezuk. Ed. Fuzeau
Mutations 2. Folie-Jacquet-Michel. Ed. Fuzeau
Partitura do repertorio da banda e do coro

17.- PROGRAMAS ESPECÍFICOS PERSONALIZADOS PARA O ALUMNO REPETIDOR NA E.SO.

Reunión de departamento para analizar a situación dos alumnos repetidores, cales foron as causas do fracaso escolar obtido no anterior curso.

Análisis da actitude do alumno na clase e a súa implicación, asistencia, atención, realización das tarefas encargadas, etc...

Elaboración dun protocolo personalizado no que se faga constar comparativamente:

Cambios na actitude xeral do alumno

Cambios na organización do traballo

Cambios nos hábitos de estudo

O análisis dos elementos anteriores permitirán ao departamento definir unha estratexia pedagóxica individual para cada alumno, extratexia que incida en aqueles aspectos particulares de cada alumno que foron motivo do fracaso escolar no curso anterior.

A elaboración de traballos, a participación en actividades musicais colectivas (coro, orquestra), a participación nas actividades de aprendizaxe dun instrumento, actividades incluídas no plan PROA, sirven como estímulo e reforzo para a consecución dos obxetivos xerais de curso.

TEMAS TRANSVERSAIS

A. EDUCACIÓN AMBIENTAL

O ruído e a contaminación sonora.
Emprego de material reciclado para a construción de instrumentos.

B. EDUCACIÓN PARA A SAÚDE

O movemento como favorecedor do bienestar
A voz e os cambios que se producen nela
As enfermidades do aparato respiratorio
O ton muscular que leva a práctica instrumental
As patoloxías do instrumentista

C. EDUCACIÓN PARA A IGUALDADE ENTRE SEXOS

Bailes en grupo e en parella
Necesidade de ambos os sexos para a interpretación a voces mixtas

D. EDUCACIÓN PARA A PAZ E A TOLERANCIA

Valoración doutras culturas a través da súa música
Utilización de cancións cunha mensaxe pacifista ou reivindicativa
Valoración e respecto das persoas do noso entorno musical no momento da interpretación e da escoita.

E. EDUCACIÓN PARA O LECER

As actividades musicais extraescolares
Asistencia a eventos musicais
A práctica musical no tempo libre

F. EDUCACIÓN DO CONSUMIDOR

A piratería musical
Actitude crítica ante a influencia da mensaxe publicitaria na elección da música que escoitamos

A MÚSICA E OUTRAS ÁREAS

A. EDUCACIÓN FÍSICA

O movemento coordinado, equilibrio, axilidade.
Manexo de instrumentos e obxectos.
Respiración e relaxación.

B. MATEMÁTICAS

Proporcións e fraccións
A linguaxe numérica

C. LINGUAS EXTRANXEIRAS

Utilización de fontes musicais co texto en lingua estranxeira

Aspectos socioculturais dos países relacionados coa materia estudiada

D. CIENCIAS DA NATUREZA

O corpo humano
Fisioloxía do aparato fonador
Patoloxías do intérprete musical
Acústica e propagación do sonido

E. LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Linguaxe en interacción coa música: recitación, canción, dramatización.
A relación música texto nunha canción
O linguaxe dos medios de comunicación

F. LINGUA GALEGA E LITERATURA

A importancia da lingua galega na música: as cantigas

G. EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL

Sensibilización pola beleza e harmonía
A imaxe e os medios audiovisuais

H. TECNOLOXÍA

A construción de obxectos técnicos e as suas fases. A artesanía

I. RELIXIÓN

A música relixiosa, os cantos para el oficio e a liturxia

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

Dentro das actividades extraescolares dicir que podrán ser presentadas por calquer profesor do departamento e valoradas polo propio departamento. E o xefe de departamento o que levará a supervisión sobre a súa organización para controlar as faltas do profesorado e dos alumnos que participen nelas, así como para informar a xefatura de estudos sobre as mesmas.

Normalmente el tipo de actividades levadas a cabo polo seminario están elixidas entre as ofertas que chegan o centro e son valoradas pola súa adecuación ó contido do currículo, a súa proximidade ó centro e o seu coste. Case todos os anos se suele acudir a algun concerto, ademais de los programados polo seminario.

Dentro das actividades complementarias hai que destacar el funcionamento da banda e do coro do propio instituto que ensaia todos os recreos e organiza dous o tres concertos ó ano no propio centro e algun outro fora do mesmo, con motivo de exposicións o actos especiais. Nosa banda está inscrita dentro del grupo de bandas da deputación. Actualmente participan entre o coro e a banda unhas 40 nenos de todos os cursos.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A primeira aclaración neste punto é que a música, pola súa peculiaridade como actividade con un alto contido práctico non sempre supón un problema para os alumnos con adaptacións curriculares ou alumnos de diversificación, incluso moitas veces non está relacionada a problemática que plantea con a problemática das principais asignaturas instrumentais. Si se poden observar no alumnado problemas de coordinación e rítmicos na práctica instrumental lo cual se solventa ofrecendolle obras que traten dun xeito mais sixelo as diferentes dificultades. Tamén se lles aportan fichas de repaso e con contidos mínimos para poder levar un mellor control da evolución dos alumnos con problemas. O control sobre o alumnado con adaptacións é mais frecuente e en constante colaboración co profesorado de apoio e os titores dos cursos de diversificación.

PRIMERO DE BACHARELATO

PROGRAMACIÓN

MÚSICA. EXPRESIÓN VOCAL

Curso 2010-2011

Introdución e contextualización

A música faise presente nas nosas vidas dun xeito cada vez máis relevante. Como arte, acompáñanos como experiencia estética, achegando ás nosas vidas un grao de beleza e gozo artístico como poucas outras artes poden transmitir. Como espectáculo, a música acontece de distintas formas, abrindo un amplo abano comunicativo a todas as idades, sexos e clases sociais: desde os grandes recitais masivos aos pequenos concertos, ata chegar á música de consumo individual, que na mocidade adquire unha dimensión cada vez máis específica, achegada ao emprego das tecnoloxías da comunicación: os reprodutores mp3 e outros.

Pola súa banda, a música ocupa un papel cada vez máis decisivo dentro da cultura de ocio en que vivimos hoxe en día; especialmente, a industria discográfica, os grandes festivais para xente nova e o comercio musical a pequena e a grande escala. Axudar a crear unha conciencia crítica e de consumo responsable no ocio é unha tarefa en que a escola debe ocupar un lugar destacado.

A música presenta tamén outra vertente que non se pode esquecer, que é a epistemolóxica, a que considera a música como fonte propia de coñecemento e, polo tanto, como obxecto de estudo, análise e investigación.

É por isto polo que a música, como materia, atopa no bacharelato un lugar idóneo en que afondar neste eido. Nesta etapa educativa, o alumnado xa é quen de aprender os aspectos históricos, ontolóxicos e expresivos inherentes a esta disciplina, xa que, por unha banda, ten adquiridos os coñecementos técnicos básicos da linguaxe musical e, por outra, está en disposición de explorar con certo grao de madurez as achegas que fai a música sobre as distintas correntes estéticas desenvolvidas na historia.

O alumnado que estea a cursar esta materia xa se familiarizou nas etapas obrigatorias anteriores cos procedementos de escritura tonal, a través dos que pode discriminar distintas tonalidades e modalidades, motivos melódicos e temas e cuxo coñecemento lle permite realizar improvisacións, arranxos e pequenas composicións. Ao mesmo tempo, a etapa madurativa en que se atopa, permítelle achegarse á música cos criterios científicos propios das ciencias sociais o mesmo que lle permite participar da experiencia estética cun grao máis amplo de exixencia e sentido crítico que nas etapas anteriores.

A implantación desta materia como optativa ten como finalidade a expresión, a análise, a comprensión e a revalorización do canto, nunha sociedade como a galega en que o canto colectivo ten sido sinal de identidade durante séculos e que está a esmorecer, facéndose así mesmo eco dunha converxencia de criterios coas directrices europeas, nas cales se opta cada vez máis por introducir o canto nos seus currículos educativos. Hai moitas pontes entre esta materia e outros contidos curriculares, xa que a expresión vocal incide nas habilidades lingüísticas do alumnado, nas súas capacidades expresivas, nas artísticas e nas de participación solidaria.

En efecto, a voz é o instrumento máis democrático que existe, xa que apenas require pouco máis que a si mesma para soar. Formar o noso alumnado no seu coñecemento, no seu coidado e na súa práctica, é darlle voz, non só no ámbito simbólico, senón tamén no real, xa que esta materia abre a posibilidade da interpretación do repertorio culto, do repertorio popular, da creación propia do alumnado e tamén da improvisación, polo que este pode sentirse o protagonista do seu proceso de

aprendizaxe ao mesmo tempo que contribúe ao dos seus compañeiros e compañeiras dunha forma activa. A promoción e desenvolvemento de actividades musicais no propio centro pode axudar a que o alumnado participe nun futuro de actividades colectivas e cidadás en que se sinta realmente parte integrante.

Os contidos recollidos neste currículo poden complementarse coa realización dun traballo de investigación sobre a música vocal producida no contorno rural máis próximo ao alumnado, cunha recollida de campo feita cuns criterios científicos propios das ciencias sociais, a través do cal afondará nas súas raíces culturais.

Obxectivos.

1. Aprender a empregar axeitadamente os recursos vocais, a non falar por riba das nosas posibilidades e a evitar o ruído ambiente.
2. Manexar unha técnica vocal básica que evite patoloxías da voz e das cordas vocais.
3. Ser quen de utilizar correctamente o rexistro máis axeitado da voz.
4. Coñecer e empregar as técnicas básicas de preparación da voz, na tesitura e colocación axeitada.
5. Aprender a controlar a respiración ao mesmo tempo que se canta ou fala.
6. Aprender e desfrutar das posibilidades técnicas da voz que permiten cantar en grupo.
7. Desenvolver os coñecementos básicos que permitan a improvisación e a creación vocal individual.
8. Coñecer, respectar e divulgar o repertorio musical vocal de Galicia, tanto o derivado do folclore e da música popular, como o propio da música clásica.
9. Respectar a música propia como sinal de identidade dun pobo.
10. Recoñecer as formas vocais doutras culturas como base de riqueza intercultural dos nosos tempos.
11. Identificar e/ou interpretar as cancións e formas vocais propias da cultura occidental, así como doutras culturas, enmarcándoas nos seus respectivos eixes cronolóxicos, preferentemente con acompañamento instrumental.
12. Colaborar na comprensión doutras culturas e civilizacións a través da súa achega ao mundo musical.
13. Aprender a compartir, canalizar as emocións e os sentimentos a través do canto e da súa práctica en grupo.
14. Recoñecer e valorar o gozo que proporciona a cada persoa o feito de cantar, individualmente ou en grupo, con ou sen acompañamento instrumental.
15. Coñecer a evolución e características da voz humana e do canto ata hoxe en día.

Contidos.

Conceptuais

Coidado e hixiene da voz.

- O sistema fonador, as súas características fisiolóxicas: glote, pulmóns e resoadores (farinxe, larinxe, boca, etc.).
- A fonación: natureza e características. Exercicios e técnicas da emisión da voz.
- Disfonías, afonías e outros trastornos da voz.
- A respiración costo-diafragmática-abdominal.
- Apoio da voz no diafragma e control da dosificación do aire ao falar e ao cantar.
- Eutonía (colocación da larinxe para unha óptima fonación).

Vocalización e articulación.

- Atopar a tesitura axeitada a cada alumno e alumna.
- Exercicios de respiración e relaxación.

- Ejercicios de vocalización e preparación da voz.
- Perfeccionamento dos aspectos técnicos da interpretación vocal.
- Ejercicios de axilidade vocal.
- Traballo sobre a coloratura vocal propia.

Repertorio galego, da cultura occidental e do mundo.

- Cancións e música vocal do repertorio galego para as distintas épocas do ano. Cancións de ruada, maios, cancións de ronda, de vendima, de colleita, etc.
- Relación da etnomusicoloxía coa socioloxía e antropoloxía galega: os cancioneros.
- Improvisación, creación e interpretación de obras vocais de creación propia.
- Tipoloxías de cancións no ámbito da música urbana: habaneras, boleros, canción protesta, *new wave*, canción de autor, etc.
- Tipoloxías de cancións no ámbito da música culta: canción galega, *melodie francaise*, *lied*, romanza, aria, cavatina, *cavaletta*, etc.
- As cancións asociadas aos movementos sociais actuais: punk, rock, pop, música electrónica, etc.
- Acompañamento axeitado destas cancións e formas musicais cos instrumentos da aula.

A voz como fonte de terapia.

- A improvisación como forma de autocoñecemento.
- A voz e a música como expresión propia de sentimentos e emocións.
- A expresión do grito, da risa, do choro, en contextos emocionais dados.
- A identificación dalgunhas cancións con determinados estados de ánimo.
- A interiorización do son e do silencio como base emocional vital.

Historia do canto.

- Características do canto gregoriano. O inicio da voz operística: o bel canto e o verismo.
- O papel do cantante nas distintas sociedades: os tenores de bravura, os castrati, as sopranos de coloratura, os e as cantantes actuais e os medios de comunicación de masas.
- Canto e fala na tradición vocal galega e española. Características propias: alalás, aturuxo, saetas, etc.
- As novas vocalizacións na música contemporánea: o grito, a fonalización, a risa, etc., asociados aos compositores do século XX.

Procedementais

Coidado e hixiene da voz.

- Explicación do sistema fonador, as súas características fisiolóxicas: glote, pulmóns e resoadores (farinxe, larinxe, boca, etc.).
- Ejercicios e técnicas da emisión da voz.
- Chamar a atención sobre todas as disfonías, afonías e outros trastornos da voz que se producen a diario e de forma cotiá en función de distintos elementos.
- Ejercicios de respiración costo-diafragmática-abdominal.
- Ejercicios de apoio da voz no diafragma e control da dosificación do aire ao falar e ao cantar.
- Colocación da larinxe para unha óptima fonación.

Vocalización e articulación.

- Atopar e traballar atesitura de cada alumno e alumna.
- Ejercicios de respiración e relaxación.
- Ejercicios de vocalización e preparación da voz.
- Repetir os ejercicios na procura do perfeccionamento dos aspectos técnicos da interpretación vocal.
- Ejercicios de axilidade vocal.
- Traballo sobre a coloratura vocal propia.

Repertorio galego, da cultura occidental e do mundo.

- Interpretar cancións e música vocal do repertorio galego para as distintas épocas do ano. Cancións de ruada, maios, cancións de ronda, de vendima, de colleita, etc.
- Traballar e coñecer os distintos cancioneiros galegos, relacionando a etnomusicoloxía coa socioloxía e antropoloxía galega.
- Improvisación, creación e interpretación de obras vocais de creación propia. A través do coñecemento de distintos procedimentos compositivos, e dotando ao alumno de distintos graos de liberdade na improvisación.
- Interpretación de distintas tipoloxías de cancións no ámbito da música urbana: habaneras, boleros, canción protesta, *new wave*, canción de autor, etc.
- Interpretación de distintas tipoloxías de cancións no ámbito da música culta: canción galega, *melodie francaise*, *lied*, romanza, aria, *cavatina*, *cavaletta*, etc.
- Audición e análise das cancións asociadas aos movementos sociais actuais: punk, rock, pop, música electrónica, etc.
- Acompañamento axeitado destas cancións e formas musicais cos instrumentos da aula.

A voz como fonte de terapia.

- Práctica da improvisación libre e semibre como forma de autoconhecimento.
- Interpretar a música con sentimento e emoción. Recoñecer o sentimento e a emoción nunha audición.
- Práctica do grito, da risa, do choro, en contextos emocionais dados. Visualización de videos utilizando estes recursos: bandas sonoras.
- Practicar a través de audicións a identificación dalgunhas cancións con determinados estados de ánimo, modos maior e menor e outros. Interpretar unha mesma canción nos distintos modos.
- Práctica da relaxación para unha interiorización do son e do silencio como base emocional vital.

Historia do canto.

- Audicións de obras vocais de distintos periodos da historia.
- Recoñecer a importancia como fenómeno de masas dos distintos cantantes e de diversos estilos que ao longo da historia da música definiron etapas.
- Interpretación de cancións propias da música popular galega e española: alalás, aturuxo, saetas, etc.
- Audición de obras de compositores do século XX asociados a utilización de novas vocalizacións na música contemporánea: o grito, a fonalización, a risa, etc.,

Actitudinais:

- Utiliza-la voz de forma correcta tanto no momento de falar como en contextos de interpretación musical.
- Valoración do silencio como marco imprescindible para a audición activa ou a interpretación musical.
- Actitude de respecto aos compañeiros.
- Valoración realista da propia imaxe, as súas limitacións e potencialidades.
- Práctica diaria dos exercicios vocais e instrumentais. Interese pola perfección na execución vocal e instrumental.
- Utiliza a música en contextos de relaxación, meditación e outras fantasías.
- Asistir a concertos programados ao longo do ano de distintos estilos.
- Valoración positiva e interese polo repertorio pasado e do presente.
- Desenvolvemento da capacidade crítica e de valoración do traballo propio e alieo.

Criterios de avaliación.

1. Aplicar os coñecementos adquiridos para unha correcta posición e hixiene da voz, tanto na vida cotiá como en contextos de interpretación musical.
Con este criterio trátase de apreciar mediante probas e exercicios correctores a axeitada asimilación dos contidos da materia, tanto de forma individual como en grupo.
2. Recoñecer a estrutura dunha canción, a partir da partitura, do seu canto e da súa audición. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade para comprender a forma e a estrutura subyacente nunha canción concreta. Ao mesmo tempo, trátase de avaliar se unha forma vocal concreta é recoñecida no seu contexto histórico e xeográfico concreto.
3. Distinguir na audición dunha canción ou forma musical as diferentes voces e/ou instrumentos. Con este criterio poderase avaliar a capacidade do alumnado para distinguir o timbre e as tesituras das distintas voces, calquera que sexa a súa combinación.
4. Interpretar con acompañamento instrumental cancións de características e estilos diversos e recoñecer as diferenzas e/ou relacións entre elas, utilizando posteriormente, se se desexa, a partitura. Con este criterio poderase valorar a capacidade para distinguir aspectos concretos, tanto do estilo, como da coloratura e do rexistro da voz, así como a pertenza desa obra a unha determinada época, xeografía, xénero ou estilo.
5. Recoñecer aquelas características dunha forma vocal concreta que producen ou potencian determinados sentimentos e emocións. Con este criterio preténdese que o alumnado sexa quen de coñecerse a si mesmo, a través das emocións que o configuran como ser humano, ao mesmo tempo que facilitarlle as ferramentas básicas para empregar ese coñecemento na súa construción e equilibrio emocional.
- 6.-Realizar pequenos arranxos ou cancións, con ou sen acompañamento instrumental. Con este criterio avaliarase o dominio básico que o alumnado teña sobre a linguaxe musical, así como o desenvolvemento da súa creatividade.
7. Utilización da terminoloxía musical axeitada o xuício persoal.
8. Avalia-los efectos que produce a música no individuo.
9. Defini-las principais funcións dos músicos na sociedade actual, comparando a súa situación coa que tiñan no pasado.
10. Distingui-los elementos que interveñen nos procesos de creación e de realización musical.

Avaliación

Cada avaliación terá as seguintes probas:

Examen escrito sobre os contidos de cada avaliación

Examen escrito de Audicións nos que se avaliará: recoñecemento da estrutura, recoñecemento das distintas voces ou instrumentos, situación histórica e sociolóxica Interpretación vocal e instrumental, en grupo e individual.

Exercicios de análise armónico, melódico e estrutural de partituras.

Traballo desenvolvido ao longo do curso.

Participación nas distintas agrupacións vocais e instrumentais do Instituto.

Procedementos de avaliación

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, produccions orais, etc.

Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc. Traballo diario en clase e participación, probas de canto

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

Haberá unha proba de **avaliación inicial**. Os profesores elaborarán unhas fichas a través das que coñecerán o nivel dos alumnos, no primeiro mes de clase, en aspectos como: lectura, comprensión, capacidade de síntese, ortografía, presentación dos escritos, conceptos, procedementos, grado de aprehensión das competencias básicas, actitudes, capacidade de abstracción, coidado do material (verase se o alumno o leva a clase, se o cuida, etc.).

Realizarase tamen unha proba de entonación coa finalidade de clasificar a voz do alumno o alumna

Criterios de cualificación

No primeiro curso de bacharelato se cualificarán os coñecementos do alumnado seguindo as seguintes porcentaxes:

As probas orais o escritas sobre teoría musical o historia de la música valeran o 40% da nota total

A práctica vogal e instrumental baseada nas partituras aportadas polo profesor valerán un 40% da nota total

A participación no coro e a banda do les, o no seu defecto a realización de traballos propostos por o profesor 20%

A actitude e o comportamento do alumno estra incluída nestq porcentaje.

Tanto as probas orais e escritas como a práctica vocal han de ser evaluadas positivamente para que a media de porcentaxes sexa posible, e dicir, no poderá facer a media unha nota inferior a 4 sobre 10. Así mesmo a presentación de traballos e do caderno e obrigatoria, no sendo positiva a avaliación total sin a presentación dos mesmos.

Contidos mínimos

Interpretación de obras vogais de diferentes estilos e dificultade aportadas polo profesor coidando a afinación e a expresividade

Realización de acompañamentos e improvisacións sinxelas
Distinguir auditivamente e mediante a lectura formas musicais sinxelas
Coñecer a clasificación das voces e dos instrumentos (orquestrais e populares) por familias e tésituras, e poder describir e recoñecer os instrumentos.
Lectura e interpretación individual de pezas vogais e instrumentais (coa frauta doce o xilófonos). A interpretación debe ser rítmicamente correcta e afinada.
Coñecer as características xerais dos estilos musicais o longo do tempo e saber situalos cronoloxicamente
Coñecer e describir as principais formas musicais da historia: coral, madrigal, vilancico, ópera, concerto, cantata, oratorio, paixón, suite, sinfonía, sonata, cuarteto, poema sinfónico, sinfonía programática.
Ter dun xeito organizado o caderno de clase e entregar os traballos requeridos

Contidos TIC

traballamos na aula con as seguintes páxinas:

- www.abadiadesilos.es
- www.teoria.com/indice.htm
- www.scoremagazine.com
- www.golbergweb.com/es/

- a. www.cdnw.com
- b. www.laorejadigital.com
- c. www.abcmusicos.com
- d. www.emisiondigital.com
- e. www.musicasdelmundo.org
- f. www.aulaactual.com
- g. www.sonymusic.com
- h. www.mundobso.com
- i. www.melomanos.com
- j. www.planetadeletras.com
- k. pro.spotstv.com
- l. www.cinebso.com
- m. www.teoría.com
- n. www.mididb
- o. www.filomusica.com
- p. lacuerda.net
- q. www.partituras.com
- r. www.musicalia.com
- s. www.weblaopera.com
- t. www.musicamidigratis.com
- u. www.quedeletras.com
- v. www.softonic.com
- w. www.guitarra.net
- x. www.musicstore.com
- y. www.musicagratisonline.com
- z. www.kembrashear.com
- aa. www.kantamania.com

- bb. www.vanbasco.com
- cc. www.amazon.com
- dd. www.vitaminis.com
- ee. www.mp3.com
- ff. www.guiamusical.com
- gg. www.serenna.net
- hh. www.musicpictures.co

Proxecto lector

Traballamos na aula sobre os seguintes libros:

- a. Método fácil para leer música. Terry Burrows
- b. Historia de la música negra norteamericana. Eileen Southern

Secuenciación de contidos.

Outubro

-O sistema fonador, as súas características fisiolóxicas: glote, pulmóns e resoadores (farinx, larinxe, boca, etc.).

-A fonación: natureza e características. Exercicios e técnicas da emisión da voz.

-Disfonías, afonías e outros trastornos da voz.

Cancións de ruada, maíos, cancións de ronda, de vendima, de colleita, etc.

Novembro

-A respiración costo-diafragmática-abdominal.

-Apoio da voz no diafragma e control da dosificación do aire ao falar e ao cantar.

-Eutonía (colocación da larinxe para unha óptima fonación).

-Cancións e música vocal do repertorio galego para as distintas épocas do ano.

Decembro

-Atopar a tesitura axeitada a cada alumno e alumna.

-Exercicios de respiración e relaxación.

-Exercicios de vocalización e preparación da voz.

-Perfeccionamento dos aspectos técnicos da interpretación vocal.

-Exercicios de axilidade vocal.

-Traballo sobre a coloratura vocal propia.

-Relación da etnomusicoloxía coa socioloxía e antropoloxía galega: os cancioneiros.

Cancións e música instrumental de música moderna: pop, rock, jazz,...

Xaneiro

-A improvisación como forma de autoconecemento.

-Improvisación, creación e interpretación de obras vocais de creación propia.

Febreiro

-Tipoloxías de cancións no ámbito da música urbana: habaneras, boleros, canción protesta, *new wave*, canción de autor, etc.

-A voz e a música como expresión propia de sentimentos e emocións.

Marzo

-A expresión do grito, da risa, do choro, en contextos emocionais dados.

-A identificación dalgunhas cancións con determinados estados de ánimo.

-A interiorización do son e do silencio como base emocional vital.

Abril

-Características do canto gregoriano. O inicio da voz operística: o bel canto e o verismo.

-O papel do cantante nas distintas sociedades: os tenores de bravura, os castrati, as sopranos de coloratura, os e as cantantes actuais e os medios de comunicación de masas.

Maio

-Canto e fala na tradición vocal galega e española. Características propias: alalás, aturuxo, saetas, etc.

-As novas vocalizacións na música contemporánea: o grito, a fonalización, a risa, etc., asociados aos compositores do século XX.

Xuño

-Tipoloxías de cancións no ámbito da música culta: canción galega, *melodie francaise*, *lied*, romanza, aria, cavatina, *cavaletta*, etc.

-As cancións asociadas aos movementos sociais actuais: punk, rock, pop, música electrónica, etc.

-Acompañamento axeitado destas cancións e formas musicais cos instrumentos da aula.

Actividades de recuperación e reforzos

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e respostar aos cuestionarios entregados polo profesor.

Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.

Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a expresión vocal interrelacionados con outros aspectos da cultura.

Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.

Examen escrito de recuperación da materia.

Examen de recuperación das audicións comentadas

Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.

Elaboración de esquemas dos temas tratados.

Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...

Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

Procedementos para acreditar os coñecementos necesarios nos contidos progresivos

Coidado e hixiene da voz.

- Exercicios e técnicas da emisión da voz.

-Exercicios de respiración costo-diafragmática-abdominal.

-Exercicios de apoio da voz no diafragma e control da dosificación do aire ao falar e ao cantar.

-Colocación da larinxe para unha óptima fonación.

Vocalización e articulación.

- Tesitura de cada alumno e alumna.

-Exercicios de respiración e relaxación.

-Exercicios de vocalización e preparación da voz.

-Exercicios de axilidade vocal.

- Coloratura vocal propia.

Repertorio galego, da cultura occidental e do mundo.

-Interpretar cancións e música vocal do repertorio galego para as distintas épocas do ano. Cancións de ruada, maios, cancións de ronda, de vendima, de colleita, etc.

- Improvisación, creación e interpretación de obras vocais de creación propia. A través do coñecemento de distintos procedementos compositivos, e dotando ao alumno de distintos graos de liberdade na improvisación.
- Interpretación de distintas tipoloxías de cancións no ámbito da música urbana e da música culta
- Análise das cancións asociadas aos movementos sociais actuais: punk, rock, pop, música electrónica, etc.
- Acompañamento axeitado destas cancións e formas musicais cos instrumentos da aula.

A voz como fonte de terapia.

- Práctica da improvisación libre e semibre como forma de autocoñecemento.
- Interpretar a música con sentimento e emoción.
- Utilización do grito, da risa, do choro, en contextos emocionais dados.
- Identificación dalgúñas cancións con determinados estados de ánimo, modos maior e menor e outros. Interpretar unha mesma canción nos distintos modos.
- Práctica da relaxación para unha interiorización do son e do silencio como base emocional vital.

Historia do canto.

- Audicións comentadas de obras vocais de distintos periodos da historia.
- Recoñecer a importancia como fenómeno de masas dos distintos cantantes e de diversos estilos que ao longo da historia da música definiron etapas.
- Interpretación de cancións propias da música popular galega e española: alalás, aturuxo, saetas, etc.
- Recoñecemento de obras de compositores do século XX asociados a utilización de novas vocalizacións na música contemporánea: o grito, a fonalización, a risa, etc.,

Criterios de promoción

Utiliza-la voz de forma correcta tanto no momento de falar como en contextos de interpretación musica.

Valoración do silencio como marco imprescindible para a audición activa ou a interpretación musica.

Actitude de respecto aos compañeiros.

Valoración realista da propia imaxe, as súas limitacións e pontencialidades.

Práctica diaria dos exercicios vocais e instrumentais. Interese pola perfección na execución vocal e instrumental.

Utiliza la música en contextos de relaxación, meditación e outras fantasías.

Asistir a concertos programados ao longo do ano de distintos estilos.

Valoración positiva e interes polo repertorio pasado e do presente.

Desenvolvemento da capacidade crítica e de valoración do traballo propio e alleo.

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E REFORZOS

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e respostar aos cuestionarios entregados polo profesor.

Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.

Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a historia da música e a danza interrelacionados con outros aspectos da cultura.

Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.

Examen escrito de recuperación da materia.

Examen de recuperación das audicións comentadas

Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.
Elaboración de esquemas dos temas tratados.
Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...
Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROCEDIMENTOS PARA ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS NOS CONTIDOS PROGRESIVOS.

Examen escrito trimestral sobre contenidos tratados.
Examen escrito trimestral de audicións comentadas.
Repertorio vocal, instrumental e corporal. Organización de grupos de intérpretes.
Organización de temas, apuntes, esquemas.
Escritura musical.
Ejercicios de teoría musical.
Lectura de partituras a unha e varias voces.
Ejecución instrumental de partituras.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

Valorar a Historia da Música e a Danza como formadora dun pasado cultural común.
Comprensión dos estilos musicais en Europa ao longo dos séculos.
Diferenciar os distintos estilos ao longo dos séculos.
Utilizar un léxico axeitado as principios características musicais .
Recoñecer os distintos instrumentos de forma visual e auditivamente.
Recoñecer as distintas agrupacións instrumentais e vocais.
Interpretar obras de diferentes estilos practicadas ao longo do curso.

METODOLOXÍA DIDÁCTICA

- Promover a unidade de teoría e práctica.
- Promover a participación activa do alumnado na aula nun ambiente de intercambio, colaboración e interacción.
- Fomentar a creatividade do alumnado.
- Potenciar a socialización, ademais de favorecer as relacións no grupo e o traballo de equipo.
- Facilitar o contacto co exterior, asistencia a audicións, concertos e espectáculos de danza, entre outros.
- Partir dos coñecementos previos do alumnado e desenvolver os contidos de forma estruturada e coherente, de maneira que a posibilidade de construír novas aprendizaxes repouse no xa aprendido.
- Propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a motivación que sente de forma natural ante o fenómeno musical. Potenciaranse moi especialmente as posibilidades de comunicación a través do interese que posúe ante o feito musical, natural no ser humano, traballando nun ambiente distendido que propicie a asimilación dos novos conceptos.

-Fomentar a participación do alumnado na realización de traballos de investigación sobre autores e obras representativas dun estilo compositivo determinado.

-Potenciar a utilización das TIC que estean ao seu alcance, tanto con fins educativos como para o seu tempo de lecer. Igualmente, fomentárase a lectura e análise de diferentes fontes documentais, tanto en formato impreso como en soporte electrónico multimedia.

Materiais e recursos didácticos

Reproductor audio-video, pc, mesa de son, amplificación, instrumentos (batería, teclado, guitarra, baixo, láminas, frauta, pequena percusión), cds, dvds, partituras, programas informáticos de edición e reprodución de partituras, tratamento do son, entrenamento auditivo.

Programación de temas transversais

Educación ambiental: a contaminación sonora, a exposición a ruidos na adolescencia. Novos espazos para a música, concertos en espazos abertos.

Educación para a saúde: movemento armónico do corpo e saúde, a voz e o seu cuidado.

Educación para a igualdade entre sexos: danzas en grupo e parella. Interpretación a coro de voces mixtas.

Educación para a paz e a tolerancia: Selección de músicas e textos de marcado carácter democrático, naturalista e dialogante. Interpretación de obras de culturas moi diferentes á propia.

Educación para o lecer: asistencia a eventos musicais de todos os estilos e tendencias, incentivar a práctica musical en grupo no tempo libre nas instalacións do instituto.

Programación e realización de concertos protagonizados polos alumnos.

Educación do consumidor: a mensaxe musical-publicitario. Valoración crítica das listas de vendas.

Educación Física: Respiración e relaxación. O movemento coordinado.

Matemáticas: proporción, fracción.

Linguas Extranxeiras: Práctica vocal en distintos idiomas.

Ciencias da Naturaza: Acústica, o corpo humano. A música dos páxaros.

Lingua Castelá e Literatura: práctica vocal sobre textos de poetas españois.

Lingua Galega e Literatura: práctica vocal sobre textos en galego.

Educación plástica e visual: Scriabin, os cores da música

Medidas de atención á diversidade

As partituras a interpretar ao longo do curso permitiran a interpretación a distintos niveis de dificultade, polo que os alumnos que posúan coñecementos musicais superiores á media terán que realizar interpretacións máis axustadas e de maior grao de dificultade.

Os alumnos que posúan coñecementos musicais superiores á media poderán asumir parte das tarefas do profesor, como colaborador ou axudante en parte da materia.

En función de características físicas ou psíquicas particulares, a interpretación instrumental, vocal e corporal pode ter exixencias diferenciadas.

Actividades complementarias e extraescolares

Organización de concertos no instituto e fora (concerto de Nadal, graduacións..etc.)

Participación coa orquestra do instituto no Festival de Jazz de Vigo Imaxinasons 2013.

Asistencia a concertos programados na cidade de Pontevedra de diversos estilos.

Organización de ensaios de orquestra, coro e de grupos en horario de recreo.

Servizo de préstamo de libros, cds e dvds para os alumnos de música.

Organización de clases de instrumento para alumnos interesados a través do plan PROA.

Gravación dun cd no que participen os mellores alumnos de todo o instituto.

HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA

2º BACH

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A historia da música e da danza persegue proporcionar unha visión global do lugar que ocupan ambas na historia da arte e da súa achega á historia da humanidade, á vez que lle proporciona ao alumnado os fundamentos de comprensión, análise e valoración das creacións producidas no pasado e no presente, de maneira que poida ter criterios para establecer xuízos estéticos propios sobre elas e sobre a súa difusión e consumo na sociedade actual. Esta materia do bacharelato de artes introduce o alumnado no descubrimento dun amplo espectro de manifestacións e estilos, así como de diferentes modos de concibir a creación nestas disciplinas artísticas que, estreitamente relacionadas, discorren conxuntamente ao longo do tempo. Este carácter integrador da materia fai posible aproximarse á evolución das devanditas creacións entendéndoas como un todo. O seu coñecemento permite abrir horizontes novos e ampliar a perspectiva a partir da que observar a música e a danza, non tanto a través dun estudo pormenorizado das persoas autoras ou do catálogo das súas obras, como da comprensión e valoración das grandes achegas individuais ou colectivas, das súas características e do seu devir no tempo.

A materia traza un amplo panorama histórico en que teñen cabida os diferentes períodos nos cales, cun criterio máis ou menos convencional, adoita dividirse a historia da música e da danza a partir das súas orixes ata os nosos días, afondando especialmente nas épocas de que nos chegou repertorio de obras. Así mesmo, son obxecto de estudo as características máis relevantes que configuran un estilo, as persoas autoras representativas de cada un e aquelas cuxas obras impulsaron a evolución e o cambio para novas concepcións estéticas da música e da danza. Os contidos seleccionados proporcionan coñecementos que abordan aspectos históricos, sociolóxicos e estéticos da linguaxe, da expresión e da audición nos diferentes períodos históricos; a existencia de sonoridades e danzas propias de cada un; a creación ou permanencia das diversas formas musicais como un dos principais elementos delimitadores dos distintos estilos; a conexión entre música popular, música culta e danzas e a interpretación entendida como a tradución práctica do código correspondente ou proveniente da tradición. Estes contidos teñen como obxectivo principal o afondamento no coñecemento da música e da danza desde distintas perspectivas: artística, científica, técnica e social.

A práctica habitual de escoitar, ver ou presenciar espectáculos musicais ou de danza de obras representativas dos períodos históricos e o uso de fontes de información para afondar no coñecemento das características estilísticas e as correntes estéticas dos contextos en que se desenvolveron estas artes moldearán o gusto do alumnado e proporcionaranlle unha

maior perspectiva a partir da cal contemplar a creación artística. Os coñecementos adquiridos permitiranlle comprender a evolución da música e da danza, establecer asociacións con outras manifestacións artísticas das sociedades en que se produciron, situar temporalmente as obras e, finalmente, construír argumentacións fundadas na súa análise e a valoración.

Hai que insistir en que a perspectiva debe ser eminentemente práctica; nela, debe perseguirse a participación activa do alumnado e a discusión de diferentes opinións ao fío das cuestións suscitadas polo profesorado.

Aínda así, a materia non debe desligarse por completo dunhas bases teóricas, que deben vir da man fundamentalmente das propias fontes históricas.

Deste xeito o alumnado debe familiarizarse coa lectura dos documentos e fontes que lle faciliten a comprensión de todo o relativo á música e á danza, relacionándoas coa información e as claves creativas e culturais proporcionadas polas propias persoas creadoras.

O alumnado xa tratou, sucintamente, estes contidos na materia de música ao longo da etapa anterior. Polo tanto, os seus coñecementos previos facilitanlle a aprehensión dos contidos, especialmente dos relacionados coa historia da música e a presenza da música na sociedade.

O coñecemento destes contidos desenvolverá a súa cultura; a integración de todos eles engade ao seu acervo académico habilidades e estratexias metodolóxicas que lle posibilitarán acceder e procesar os datos para, posteriormente, reflexionar autonomamente sobre eles. Así, a súa incorporación habilitarao para situar, comprender, assimilar e comentar calquera obra que se someta á súa consideración. O importante é que, unha vez que se curse esta materia, todas as alumnas e todos os alumnos adquiran unha formación máis ampla, unha visión máis global do lugar que ocupan a música e a danza na historia da arte e posúan criterio para establecer xuízos estéticos propios.

A materia organízase en bloques que responden aos diversos períodos histórico-estilísticos, razón pola cal a maior parte dos contidos foron redactados como conceptos. A pesar disto, a interrelación do primeiro bloque cos demais sitúa, como ferramentas habituais do traballo diario, os procedementos. Finalmente, e como é inherente a toda actividade baseada na música e na danza, a actitude de escoita e observación, interese e respecto, así como de apertura de miras ante todo o que resulte novo, debe estar sempre presente na materia por parte do alumnado.

OBXECTIVOS

A ensinanza da historia da música e da danza no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Captar a través da audición e/ou visión de obras representativas, con ou sen apoio de partituras, as súas principais características formais, estéticas e estilísticas, co fin de situalas nos diferentes períodos da historia da música e da danza.

2. Coñecer as características dos diferentes períodos estilísticos da música e da danza, mediante o estudo das súas obras e persoas creadoras máis representativas, para comprender a evolución e importancia destas disciplinas artísticas no transcurso da historia.

3. Coñecer e valorar a importancia da música e a danza como manifestacións artísticas dunha sociedade, así como as súas relacións coa literatura e as demais artes, considerando a influencia de factores de tipo cultural, sociolóxico e estético no proceso creativo.
4. Desenvolver e ampliar a formación estética e o espírito crítico, adquirindo o hábito de escoitar ou presenciar espectáculos de música e de danza, en gravacións ou ben en directo, procedentes tanto da tradición clásica como doutras culturas ou de tendencias populares urbanas actuais, con vistas a construír un pensamento estético autónomo, aberto e flexible.
5. Empregar un léxico e terminoloxía apropiada, sexa oralmente ou por escrito, para expresar procesos musicais ou coreográficos, así como para formular e defender as súas valoracións críticas e persoais.
6. Utilizar con autonomía e creatividade as fontes bibliográficas e as tecnoloxías da información e da comunicación, valorando a súa utilidade como recursos tanto para o coñecemento e a investigación como para o lecer.
7. Valorar e coñecer as achegas realizadas polo Estado español, e en particular por Galicia, á música e á danza, con vistas a apreciar a súa relación co patrimonio artístico e cultural e apreciar a riqueza dos seus propios sinais de identidade.
8. Comprender e respectar as diversas manifestacións artísticas contemporáneas, impulsando a súa curiosidade e interese cara a elas, con vistas a fomentar a ampliación, de xeito autónomo, das súas preferencias e gustos persoais.
9. Comprender o proceso de creación musical e coreográfica distinguindo os axentes que inflúen directamente na súa difusión: intérpretes, instrumentos, gravacións, partituras, medios de comunicación, etc.

CONTIDOS.

CONTIDOS COMÚNS.

- Escoita e visión de obras de música e danza representativas de cada período, en soportes gravados ou en directo, procedentes doutras culturas ou de manifestacións urbanas actuais, apreciando as súas características formais, estéticas e estilísticas.
- A obra artística no seu contexto histórico. Función social da música, da danza e dos artistas nas diferentes épocas.
- A partitura como elemento para a análise e identificación dos estilos dos períodos da historia da música e da danza, comprendendo a evolución da notación e a grafía musical.
- Seguimento de fragmentos musicais escritos en diferentes notacións para unha mellor comprensión das características da obra.
- Lectura e comentario crítico de textos literariomusicais.
- Elaboración de argumentacións e xuízos persoais, utilizando o léxico e a terminoloxía específica e xeral, tanto de forma oral como escrita, sobre obras, textos relacionados coa música ou a danza, coas correntes estéticas ou coas autoras e autores.
- Elaboración de conclusións e valoracións estéticas propias, interrelacionando a música e a danza con outros aspectos do contexto en que foron creadas, seleccionando e utilizando a información procedente de diversas fontes, incluídas as tecnolóxicas, sobre autorías e obras.

-A documentación: recursos bibliográficos e ferramentas de consulta; fontes musicais, iconográficas e sonoras.

A MÚSICA E A DANZA DA ANTIGÜIDADE Á IDADE MEDIA.

-As orixes da música e da danza: manifestación nas civilizacións antigas e na antiga Grecia.

-A música na Idade Media.

-A música sacra: o canto gregoriano. Características, orixe e evolución.

Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Códice Calixtino.

-A música profana. Xograres e goliardos. O fenómeno trobadoresco en Europa. A lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.

-Os instrumentos medievais. Fontes iconográficas. Iconografía pétreas en Galicia e códices alfonsinos.

O RENACEMENTO.

-A polifonía renacentista: características e procedementos compositivos. A polifonía relixiosa. A música da Reforma e da Contrarreforma. A música vocal profana: o madrigal e o estilo madrigalesco. Principais polifonistas.

-Música instrumental. Organoloxía. Fontes de estudo.

-O Renacemento en España: A música vocal profana: vilancico e romance.

Polifonistas do século de ouro. Tomás Luis de Victoria. A música instrumental en España.

-A danza renacentista. Función social. Nacemento do ballet.

O BARROCO.

-A música no Barroco: características, periodización e escolas. Evolución da linguaxe expresiva.

-O nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa. Balé de cour. Comedia balé.

-A música e a relixión: cantata, oratorio e paixón.

-As formas instrumentais: orixe, características e evolución.

-Principais compositores e compositoras. Función social da persoa compositora.

-Danzas cortesás do Barroco. O balé de Luís XIV. Música escénica.

-A música barroca en España. Música vocal sacra e profana. O teatro musical: a ópera e a zarzuela. A música instrumental. A música nas catedrais galegas.

-Organoloxía. Tipoloxía da orquestra barroca.

O CLASICISMO.

-O estilo galante e a Escola de Mannheim.

-As formas instrumentais clásicas: orixe, características e evolución.

-Música sinfónica e de cámara.

-Música vocal: a reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria.

-Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven.

-Organoloxía: o piano, o cuarteto de corda; a evolución da orquestra.

-O clasicismo en España.

-O balé no clasicismo: o balé de acción. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.

O ROMANTICISMO, O NACIONALISMO E O POSROMANTICISMO.

-A orquestra romántica. As formas sinfónicas. Sinfonía, concerto e música programática.

-O piano romántico. A música de cámara.

-Influencia da literatura na música.

-A ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo. O Verismo.

-O lied.

-A composición no Romanticismo e Posromanticismo.

- Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. Figuras representativas da composición. O rexurdimento musical en Galicia; música instrumental e vocal.
- A música na España do século XIX. A zarzuela. A música galega: principais compositores.
- O ballet romántico. Transición ao ballet académico. Ballet académico. Figuras representativas da coreografía.
- Música e danzas de salón.

PRIMEIRAS TENDENCIAS MODERNAS.

- O impresionismo. Características musicais e figuras representativas.
- Novas linguaxes no século XX: o século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc. A evolución dos elementos da música.
- A Segunda Escola de Viena: do Posromanticismo ao Dodecafonismo. Composición e técnicas.
- O Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravinski.
- Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX.
- Relación da música do século XX con outras linguaxes; orixe e desenvolvemento da música de jazz.
- Diferentes concepcións da orquestra no século XX.
- A música en España na primeira metade do século. Falla e a xeración do 98. A Xeración da República.
- A música galega. Figuras representativas galegas na diáspora.
- Os ballets rusos. Diaghiliev. A danza moderna.

MÚSICA E DANZA NA SEGUNDA METADE DO SÉCULO XX.

- O Serialismo integral.
- As vangardas. Indeterminación e aleatoriedade. Novas grafías. Música electroacústica e música concreta.
- O Postserialismo.
- A música de vangarda española: a Xeración do 51. A música galega. Autores contemporáneos.
- Os novos instrumentos. As novas tecnoloxías aplicadas á música.
- A danza contemporánea. Música e corpo humano.
- A música e a danza popular moderna: jazz, pop, rock.
- Cante e baile flamenco. Danza de carácter. Música e danza popular galega.
- A importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cinema.
- Música, danza e aplicación das tecnoloxías.

A MÚSICA TRADICIONAL NO MUNDO.

- Danza e música exótica, étnica, folclórica e popular.
- Función social da música e a danza: ritos, tradicións, festas.
- Características da música e da danza: ritmo, melodía, morfoloxía, estilos de canto, texturas, pasos, disposicións, movementos.
- Organoloxía. Introducción aos instrumentos tradicionais. O instrumento musical como obxecto etnográfico.

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Análise do traballo realizado: resumos, traballos diversos, caderno de clase, textos escritos, producións orais, etc.
Intercambios orais cos alumnos: diálogo, entrevista, posta en común, debates, etc.

Probas concretas: exposición dun tema, resolución de exercicios, exames, etc.
Traballo diario en clase e participación.

Actitude na aula e a súa evolución diaria: interese hacia a materia, o prestar atención, o respecto cara aos seus compañeiros e hacia o profesora, etc.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Identificar, a través da audición ou do visionado, obras de diferentes épocas, estéticas ou estilos, e describir os seus trazos máis característicos, establecendo a súa pertenza a un período histórico.

Este criterio avalía a capacidade do alumnado para captar o carácter, xénero, estrutura formal, características estéticas e trazos estilísticos máis importantes das obras escoitadas.

2. Emitir xuízos críticos e persoais sobre as obras escoitadas ou vistas mediante unha análise estética ou un comentario crítico, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.

Este criterio trata de avaliar, por unha parte, a capacidade do alumnado para expresar as súas propias valoracións persoais sobre obras ou interpretacións de obras concretas baseándose nas súas características artísticas e empregando, polo tanto, os coñecementos que posúe; e, por outra, o seu dominio da terminoloxía propia da música e a danza.

3. Situar cronoloxicamente unha obra tras a súa escoita ou visión e comparar obras de características similares representativas dos principais estilos ou escolas, sinalando as súas semellanzas e diferenzas.

Mediante este criterio de avaliación preténdese comprobar se o alumnado é capaz de recoñecer as características que lle permiten situar unha obra concreta nun período estilístico, así como se coñece e diferencia as principais características dos estilos, xéneros e escolas da historia da música e a danza.

4. Interrelacionar a historia da música e da danza, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.

Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado para comprender a complexidade do fenómeno artístico extraendo conclusións propias e reelaborando os coñecementos adquiridos na materia, así como a evolución do seu pensamento crítico no referente á súa capacidade de valoración das distintas etapas da historia da música e da función das obras no momento da súa creación.

5. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das distintas épocas, estilos ou autoras e autores máis representativos da historia da música e da danza.

Con este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado para analizar a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinan o posterior desenvolvemento dunha época, dun estilo ou dunha autoría determinada.

6. Realizar comentarios de textos relativos á música ou á danza.

Este criterio avalía a capacidade para captar e describir as formulacións plasmadas pola persoa autora do texto e relacionalas coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.

7. Realizar e expor un traballo sinxelo que requira a procura de información nos medios ao seu alcance sobre algún aspecto determinado e relativo á música, á danza, á literatura ou á estética da arte de calquera época, actual ou pasada.

Este criterio valorará en que medida o alumnado é quen de realizar e expor en termos aceptables un pequeno traballo, individual ou en equipo, no cal teña que manexar con autonomía distintas formas de información (sonoras ou escritas) e recorrer ás tecnoloxías da información e da comunicación ao seu alcance, empregando con rigor os datos obtidos.

8. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, balé, cine ou teatro.

Este criterio pretende comprobar o desenvolvemento da comprensión do papel da música e da danza e o xeito en que se relaciona con outras artes para configurar xunto a elas unha obra artística total.

9. Identificar a función dos distintos axentes implicados na creación e difusión da música e da danza.

Con este criterio preténdese que non só coñezan e valoren aspectos diferentes da composición, interpretación e edición que interveñen na creación da música, senón tamén que aprecien a contribución dos medios de comunicación, así como das tecnoloxías da información e da comunicación, á creación e difusión da música.

10. Recoñecer as características máis destacadas do patrimonio musical galego, así como do resto do Estado español, e adoptar unha postura activa sobre el.

Este criterio avalía a capacidade do alumnado á hora de entender e valorar o papel xogado por creadoras, creadores e intérpretes de Galicia e do resto do Estado español, así como de comprender a importancia da música e da danza patrimonial, mostrando unha postura activa cara ao seu coñecemento, protección, recompilación e transmisión.

MÍNIMOS EXIXIBLES

En canto aos obxectivos:

1. Captar a través da audición e/ou visión de obras representativas, con ou sen apoio de partituras, as súas principais características estilísticas, co fin de situalas nos diferentes períodos da historia da música e da danza.

2. Coñecer as características dos diferentes períodos estilísticos da música e da danza, para comprender a evolución e importancia destas disciplinas artísticas no transcurso da historia.

3. Coñecer e valorar a importancia da música e a danza como manifestacións artísticas dunha sociedade.

4. Desenvolver e ampliar a formación estética e o espírito crítico, adquirindo o hábito de escoitar ou presenciar espectáculos de música e de danza, con vistas a construír un pensamento estético autónomo, aberto e flexible.

5. Empregar un léxico e terminoloxía apropiada, sexa oralmente ou por escrito, para expresar procesos musicais ou coreográficos.

6. Valorar e coñecer as achegas realizadas polo Estado español, e en particular por Galicia, á música e á danza.

7. Comprender e respectar as diversas manifestacións artísticas contemporáneas.

En canto aos contidos:

A MÚSICA E A DANZA DA ANTIGÜIDADE Á IDADE MEDIA.

-A música sacra: o canto gregoriano. Características e orixe. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Código Calixtino.

-A música profana. Xogres, goliardos e trovadores . A lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.

-Os instrumentos medievais. Fontes iconográficas. Iconografía pétreo en Galicia.

O RENACEMENTO.

-A polifonía renacentista: características e procedementos compositivos. A polifonía relixiosa. A música da Reforma e da Contrarreforma. A música vocal profana: o madrigal.

-Música instrumental. Organoloxía.

-O Renacemento en España: A música vocal profana: vilancico e romance. Polifonistas do século de ouro. A música instrumental en España.

-A danza renacentista. Nacemento do ballet.

O BARROCO.

-A música no Barroco: características e periodización

-O nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa. Balé de cour. Comedia balé.

-A música e a relixión: cantata, oratorio e paixón.

-As formas instrumentais: características

-Principais compositores.

-Danzas cortesás do Barroco. Música escénica.

-A música barroca en España. O teatro musical: a ópera e a zarzuela. A música nas catedrais galegas.

-Tipoloxía da orquestra barroca.

O CLASICISMO.

-As formas instrumentais clásicas.

-Música sinfónica e de cámara.

-Música vocal: a reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria.

-Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven.

-Organoloxía: o piano, o cuarteto de corda; a evolución da orquestra.

-O clasicismo en España.

-O ballet no clasicismo: Novos aspectos do espectáculo. Innovacións da posta en escena.

O ROMANTICISMO, O NACIONALISMO E O POSROMANTICISMO.

-A orquestra romántica. Sinfonía, concerto e música programática.

-O piano romántico. A música de cámara.

-A ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo.

-O lied.

-Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. O rexurdimento musical en Galicia; música instrumental e vocal.

-A música na España do século XIX. A música galega: principais compositores.

-O ballet romántico. Transición ao ballet académico. Ballet académico. Figuras representativas da coreografía.

PRIMEIRAS TENDENCIAS MODERNAS.

- O impresionismo. Características musicais e figuras representativas.
- Novas linguaxes no século XX: Surrealismo, Expresionismo, etc.
 - Escola de Viena: do Posromanticismo ao Dodecafonismo.
- O Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravinski.
- Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX.
- Orixe e desenvolvemento da música de jazz.
- Diferentes concepcións da orquestra no século XX.
- A música en España na primeira metade do século. Falla e a xeración do 98. A Xeración da República.
- A música galega. Figuras representativas galegas na diáspora.
- Os ballets rusos. Diaghiliev.

MÚSICA E DANZA NA SEGUNDA METADE DO SÉCULO XX.

- O Serialismo integral.
- As vangardas. Indeterminación e aleatoriedade. Música electroacústica e música concreta.
- A música de vangarda española: a Xeración do 51. A música galega.
- Os novos instrumentos. As novas tecnoloxías aplicadas á música.
- A danza contemporánea. Música e corpo humano.
- A música e a danza popular moderna: jazz, pop, rock.
- Música e danza popular galega.
- A importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cinema.
- Música, danza e aplicación das tecnoloxías.

A MÚSICA TRADICIONAL NO MUNDO.

- Danza e música étnica, folclórica e popular.
- Función social da música e a danza: ritos, tradicións, festas.
- Características da música e da danza: ritmo, melodía, morfoloxía, estilos de canto, texturas, pasos, disposicións, movementos.
- Organoloxía. Introducción aos instrumentos tradicionais. O instrumento musical como obxecto etnográfico.

TEMPORALIZACIÓN

Outubro: A música e a danza da antigüidade, á Idade Media, Novembro O Renacemento.

Decembro: O Barroco e a música tradicional no mundo.

Xaneiro: O Clasicismo.

Febreiro: Romanticismo.

Marzo: Nacionalismo

Abril: Posromanticismo. Primeiras tendencias modernas.

Maiο: Música e Danza na segunda metade do século XX.

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E REFORZOS

Escoitar as audicións programadas fora do horario escolar e responder aos cuestionarios entregados polo profesor.

Asistir a concertos en directo para emitir en clase, xuízos críticos e personais.

Realizar comentarios de texto fora do horario escolar sobre a historia da música e a danza interrelacionados con outros aspectos da cultura.

Realización e exposición de traballos sinxelos sobre a materia a recuperar.
Examen escrito de recuperación da materia.
Examen de recuperación das audicións comentadas
Ejecución instrumental, vocal o corporal de obras.
Elaboración de esquemas dos temas tratados.
Organizar información relativa a temas musicais extraída de Internet, prensa, tv, radio, etc...
Destiñar un tempo á semana para as consultas dos alumnos avaliados negativamente.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROCEDIMENTOS PARA ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS NOS CONTIDOS PROGRESIVOS.

Examen escrito trimestral sobre contenidos tratados.
Examen escrito trimestral de audicións comentadas.
Repertorio vocal, instrumental e corporal. Organización de grupos de intérpretes.
Organización de temas, apuntes, esquemas.
Escritura musical.
Exercicios de teoría musical.
Lectura de partituras a unha e varias voces.
Ejecución instrumental de partituras.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

Valorar a Historia da Música e a Danza como formadora dun pasado cultural común.
Comprensión dos estilos musicais en Europa ao longo dos séculos.
Diferenciar os distintos estilos ao longo dos séculos.
Utilizar un léxico axeitado as principais características musicais .
Recoñecer os distintos instrumentos de forma visual e auditivamente.
Recoñecer as distintas agrupacións instrumentais e vocais.
Interpretar obras de diferentes estilos practicadas ao longo do curso.

METODOLOXÍA DIDÁCTICA

- Promover a unidade de teoría e práctica.
- Promover a participación activa do alumnado na aula nun ambiente de intercambio, colaboración e interacción.
- Fomentar a creatividade do alumnado.
- Potenciar a socialización, ademais de favorecer as relacións no grupo e o traballo de equipo.
- Facilitar o contacto co exterior, asistencia a audicións, concertos e espectáculos de danza, entre outros.
- Partir dos coñecementos previos do alumnado e desenvolver os contidos de forma estruturada e coherente, de maneira que a posibilidade de construír novas aprendizaxes repouse no xa aprendido.
- Propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a motivación que sente de forma natural ante o fenómeno musical. Potenciaranse moi especialmente as posibilidades de comunicación

a través do interese que posúe ante o feito musical, natural no ser humano, traballando nun ambiente distendido que propicie a asimilación dos novos conceptos.

-Fomentar a participación do alumnado na realización de traballos de investigación sobre autores e obras representativas dun estilo compositivo determinado.

-Potenciar a utilización das TIC que estean ao seu alcance, tanto con fins educativos como para o seu tempo de lecer. Igualmente, fomentárase a lectura e análise de diferentes fontes documentais, tanto en formato impreso como en soporte electrónico multimedia.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Reproductor audio-video, pc, mesa de son, amplificación, instrumentos (batería, teclado, guitarra, baixo, láminas, frauta, pequena percusión), cds, dvds, partituras, programas informáticos de edición e reprodución de partituras, tratamento do son, entramento auditivo.

PROGRAMACIÓN DE TEMAS TRANSVERSAIS

Educación ambiental: a contaminación sonora, a exposición a ruidos na adolescencia. Novos espazos para a música, concertos en espazos abertos.

Educación para a saúde: movemento armónico do corpo e saúde, a voz e o seu cuidado.

Educación para a igualdade entre sexos: danzas en grupo e parella. Interpretación a coro de voces mixtas.

Educación para a paz e a tolerancia: Selección de músicas e textos de marcado carácter democrático, naturalista e dialogante. Interpretación de obras de culturas moi diferentes á propia.

Educación para o lecer: asistencia a eventos musicais de todos os estilos e tendencias, incentivar a práctica musical en grupo no tempo libre nas instalacións do instituto.

Programación e realización de concertos protagonizados polos alumnos.

Educación do consumidor: a mensaxe musical-publicitario. Valoración crítica das listas de vendas.

Educación Física: Respiración e relaxación. O movemento coordinado.

Matemáticas: proporción, fracción.

Linguas Extranxeiras: Práctica vocal en distintos idiomas.

Ciencias da Naturaza: Acústica, o corpo humano. A música dos páxaros.

Lingua Castelá e Literatura: práctica vocal sobre textos de poetas españois.

Lingua Galega e Literatura: práctica vocal sobre textos en galego.

Educación plástica e visual: Scriabin, os cores da música

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As partituras a interpretar ao longo do curso permitiran a interpretación a distintos niveis de dificultade, polo que os alumnos que posúan coñecementos musicais superiores á media terán que realizar interpretacións máis axustadas e de maior grao de dificultade.

Os alumnos que posúan coñecementos musicais superiores á media poderán asumir parte das tarefas do profesor, como colaborador ou axudante en parte da materia.

En función de características físicas ou psíquicas particulares, a interpretación instrumental, vocal e corporal pode ter exixencias diferenciadas.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Organización de concertos no instituto e fora. Participación coa orquestra do instituto no Festival de Jazz de Vigo Imaxinasons 2013.

Asistencia a concertos programados na cidade de Pontevedra de diversos estilos.

Organización de ensaios de orquestra, coro e de grupos en horario de recreo.

Servizo de préstamo de libros, cds e dvds para os alumnos de música.

Organización de clases de instrumento para alumnos interesados a través do plan PROA.

Gravación dun cd no que participen os mellores alumnos de todo o instituto.

ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Contribuir a difundir as normas de convivencia: Distribuir normas e impresos, análise e debates nas reunións de departamento. Documentos: Normas de convivencia, deberes e dereitos do profesor.

Estudio dos protocolos de actuación fronte a situación de conflito. Proporcionar seguridade e tranquilidade ao profesorado na aplicación das normas de convivencia e resolución de conflitos. Documentos: Plan de Convivencia, Normativa proposta pola dirección.

Colaborar na difusión dos dereitos e deberes dos alumnos. Colaboración cos titores. Implicar ao departamento no deseño de actividades que melloren o clima de convivencia. Participar nas actividades programadas: revista, excursións, actividades. Fomento das relacións entre alumnos e profesores.

Plan de actuación no caso de absentismo escolar: detección rápida de absentismo continuado, actuación coordinada profesor-titor-xefe de estudos-padres.

Actuación no caso de acoso escolar: Identificar e detectar os casos de acoso escolar e coñecemento do protocolo de actuación.

O departamento de música ofrece a nosa comunidade educativa a posibilidade de participar alumnos e profesores conxuntamente en actividades artísticas de grupo, independentemente da idade ou status: coro e orquestra nos que participan alumnos de todos os cursos e profesores de distintos departamentos.

PROCEDIMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

A Programación Didáctica debe estar sometida a unha continua revisión que permita mellorar con prontitude os erros e desfasamentos que se observen.

Aínda que esta avaliación teña carácter continuo é especialmente necesaria en dous momentos:

Ao terminar cada Unidade Didáctica. Esta avaliación terá en conta se a planificación foi adecuada, recollerá as incidencias fundamentais, posibles aspectos de mellora, etc. Ao final do curso. Valoraranse os resultados da aprendizaxe dos alumnos, a formulación global da Programación Didáctica, os aspectos fundamentais da actuación do profesor no aula, posibles propostas de mellora, etc.

Nesta avaliación terase en conta, por unha banda, a avaliación dos resultados obtidos polos alumnos, mediante a reflexión sobre eses resultados, a comparación con outras materias, con outros grupos da mesma materia ou con outros grupos. Por outro, farase unha avaliación dos procesos de planificación e de desenvolvemento, facendo unha reflexión sobre os obxectivos, os contidos, a metodoloxía e a práctica da avaliación, de forma que se poidan corrixir distintos aspectos que non funcionen ou sexan susceptibles de mellorar durante todo o proceso de ensino: adecuación das actividades, secuenciación dos contidos, uso dos recursos, etc.

AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINANZA

CURSO ACADÉMICO
PROFESOR
ÁREA

CLASE

DATOS ESTADÍSTICOS

CUALIFICACIÓN

N.º DE ALUMNOS

NOTA MEDIA CLASE

INSUFICIENTE

SUFICIENTE

BEN

NOTABLE

SOBRESALIENTE

OBSERVACIONES

Grao de adquisición de conceptos:

Propostas de mellora:

PROCEDEMENTOS

Traballáronse todos os procedementos?

Desenvolvéronse especialmente:

Cales:

Razóns:

Grao de adquisición dos procedementos:

Propostas de mellora:

ACTITUDES

Traballáronse todas as actitudes? Desenvolvéronse especialmente: Cales:

Razóns:

Grao de aplicación de actitudes:

Propostas de mellora:

MÉTODOS E DIDÁCTICA

Métodos aplicados:

Métodos máis eficaces:

Métodos menos eficaces:

Aplicación das actividades:

Utilidade das actividades:

Innovacións metodolóxicas:

RECURSOS MATERIAIS

Libros de texto utilizados:

Libros extracurriculares:

Outros materiais:

Aplicación de novas tecnoloxías:

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Traballouse a superación de todos os criterios de avaliación?

Cales se traballaron en maior medida?

Cales se traballaron en menor medida?

Criterios de avaliación non alcanzados polos alumnos

Cales:

Grao de consecución dos criterios de avaliación:

Propostas de mellora

